

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 13 Νοεμβρίου 2020 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Οικονόμου, Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση και Άννα Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 5.10.2020 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 1419/6.10.2020 της προσφεύγουσας με την επωνυμία «...», με διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στο ...,όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του ... (...) ..., με διακριτικό τίτλο «...» ή «...», (εφεξής «αναθέτων φορέας»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται και

Κατά της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» (εφεξής «πρώτη παρεμβαίνουσα»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται, και

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...», με έδρα ... (εφεξής «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), όπως νομίμως εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί άλλως τροποποιηθεί το προσβαλλόμενο υπ' αρ. ... /24135/23.09.2020 πρακτικό του αναθέτοντος φορέα και ειδικά κατά το μέρος που έκρινε ως αποδεκτές τις προσφορές των εταιρειών ... και ... και κάθε άλλη πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής, να απορριφθούν οι προσφορές των εταιρειών ... και ..., να διαταχθεί κάθε τί νόμιμο και να της επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο.

Με την παρέμβασή της η πρώτη παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης και κάθε άλλης συναφούς πράξης.

Με την παρέμβασή της η δεύτερη παρεμβαίνουσα επιδιώκει να απορριφθεί η υπό εξέταση προσφυγή και να διατηρηθεί σε ισχύ η προσβαλλόμενη πράξη κατά το μέρος που αφορά την προσφορά της.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια, Ευαγγελία Μιχολίτση

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει κατατεθεί, πληρωθεί και δεσμευθεί το νόμιμο παράβολο κατά τις διατάξεις του άρθρου 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., εξοφληθέν δυνάμει του από 5.10.2020 αποδεικτικού εξόφλησης της Τράπεζας Πειραιώς, δεσμευμένο, όπως προκύπτει από την εκτύπωση της σχετικής σελίδας της Γ.Γ.Π.Σ.), ύψους 15.000,00€.

2. Επειδή, ο ν. 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις» (ΦΕΚ Α' 179) μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ» (L 211). Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 94 παρ. 1 και 97 παρ. 1 του ν. 4001/2011, ο ... έχει οριστεί Διαχειριστής του ... (...) και είναι αρμόδια για τη λειτουργία, εκμετάλλευση, συντήρηση και ανάπτυξη του ..., ώστε να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, κατά τρόπο επαρκή, ασφαλή, αποδοτικό και αξιόπιστο. Στο πλαίσιο ενάσκησης των ανωτέρω καθηκόντων και για την κάλυψη των αναγκών της διενεργεί διαγωνιστικές διαδικασίες, μεταξύ άλλων, για την προμήθεια υλικών, όπως εν προκειμένω χαλύβδινων πύργων. Περαιτέρω, ο ... αποτελεί αναθέτοντα φορέα στον τομέα της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 9 παρ. 1 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ «σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ» (ΕΕ L 94/28.3.2014), όπως αυτή διορθώθηκε (ΕΕ L 311/17.11.2016) και τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 224 παρ. 1 και 229 παρ. 1 του ν. 4412/2016, με τον οποίο μεταφέρθηκε η ως άνω οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη (βλ. ΕΑ 99/2018, 346/2017). Με την με αρ. πρωτ. 8170 - 23/01/2018 απόφαση, δε, του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και Ενέργειας και Περιβάλλοντος με θέμα «Παρέκκλιση από την υποχρέωση

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

εκτέλεσης των επικοινωνιών, καθώς και των ανταλλαγών πληροφοριών, μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) για τον ... αποφασίστηκε η παροχή εξαίρεσης από την υποχρέωση εκτέλεσης των επικοινωνιών, καθώς και των ανταλλαγών πληροφοριών δυνάμει του βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016, μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ σύμφωνα με την παράγραφο 11 του άρθρου 258 του ίδιου νόμου.

3. Επειδή, με το τεύχος δημοπράτησης ... του αναθέτοντος φορέα προκηρύχθηκε Ανοικτός Ηλεκτρονικός Δημοσίος Διαγωνισμός με αντικείμενο την προμήθεια «Πύργων Γραμμών μεταφοράς 150 kV& 400 kV», συνολικού προϋπολογισμού χωρίς ΦΠΑ 6.399.000 ευρώ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει της χαμηλότερης τιμής ανά είδος, συνυπολογίζοντας το κόστος των δοκιμών του άρθρου 15Γ ΙΙ 6 κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 της διακήρυξης. Προκήρυξη σύμβασης, ήτοι το τυποποιημένο έντυπο «Προκήρυξη», απεστάλη, μέσω της διαδικτυακής πύλης simap.europa.eu, για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 14.02.2020 (EES : 2020/S 034-081294). Η προκήρυξη σύμβασης δημοσιεύθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 19.02.2020 με ΑΔΑΜ: ... 2020-02-19, καθώς και στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών διαγωνισμών της Εταιρείας cosmoONE (κωδικός ...). Στο διαγωνισμό συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορές, 6 οικονομικοί φορείς μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα, η ... και η .... Με το προσβαλλόμενο Πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού, το οποίο κατά το οικείο κανονιστικό πλαίσιο συνιστά εκτελεστή πράξη, κρίθηκαν αποδεκτά τα δικαιολογητικά συμμετοχής και οι τεχνικές προσφορές όλων των διαγωνιζομένων. Ειδικότερα, κατά τα παγίως κριθέντα από τη νομολογία, σε προδικαστική προσφυγή υπόκεινται οι βλαπτικές πράξεις όχι μόνο της αρχής που εκδίδει την κατακυρωτική απόφαση αλλά, εν όψει της αρχής του επικαίρου τήρησης των σχετικών διαδικασιών, όλων των οργάνων του διαγωνισμού, όταν ασκούν κατά τις οικείες διατάξεις αποφασιστική και όχι γνωμοδοτική ή άλλη αρμοδιότητα (ΣτΕ ΕΑ 63/2012, 305/2011 και Φ. Αρναούτογλου, Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του ν. 3886/2010, 2η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, παρ. 71). Δοθέντος, δε, ότι δεν προβλέπεται στην οικεία

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

διακήρυξη η δυνατότητα της αρμόδιας Υπηρεσίας να παρεκκλίνει από τα αποτελέσματα της εν λόγω τεχνικής αξιολόγησης, ενώ και στο οικείο Πρακτικό της αρμόδιας Επιτροπής για την αξιολόγηση των προσφορών παρίσταται η απόφαση αυτής ως τελική κρίση και όχι ως εισήγηση, συνάγεται ότι η αρμόδια Επιτροπή δεν έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα, ούτε ότι οι αποφάσεις της στερούνται εκτελεστότητας, θέση που ταυτίζεται εν προκειμένω με αυτήν που ίσχυε και κατά το προϊσχύσαν δίκαιο (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 92/2014, σκέψη 5, 373/2013, σκ. 3, 323/2012 κ.α.). Αντίθετα, συνιστά εκτελεστή πράξη η κατά περίπτωση απόφαση της Επιτροπής Αξιολόγησης Προσφορών με έννομη συνέπεια την αποδοχή αλλά και τον αποκλεισμό των προσφορών των οικονομικών φορέων που περιλαμβάνονται σε αυτήν (βλ. Τεύχος II διακήρυξης), που ειδικά για διαγωνισμούς με παρόμοιες με την υπό κρίση προβλέψεις στις διακηρύξεις τους, έχει κριθεί ότι παραδεκτά προσβάλλεται (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 67/2014, ΣΤΕ ΕΑ 423/2011 και την με αρ. 115/2017 Απόφαση ΑΕΠΠ σκ. 7).

4. Επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 222 του Ν.4412/2016, ορίζεται ότι οι διατάξεις των άρθρων 279, 281, 302, 315 έως 317, 326 έως 333, καθώς και των παρ. 4,5 και 6 του άρθρου 1 του εν λόγω νόμου, δεν εφαρμόζονται από τις εταιρείες του Κεφαλαίου Β΄ του ν. 3429/2005 (Α΄ 314), που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας, σύμφωνα με τα άρθρα 228, 229 και 234, όπως εν προκειμένω. Συνακόλουθα, στον υπόψη διαγωνισμό, δεν εφαρμόζονται ούτε οι διατάξεις του άρθρου 100, το οποίο ρητώς περιλαμβάνεται στις μη εφαρμοζόμενες διατάξεις του άρθρου 315 «Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας» του ν. 4412/2016, στο οποίο ορίζεται ότι «Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα» και ομοίως μη εξαιρουμένης της παρ. 4 του άρθρου 100 όπου ορίζεται ότι «4. Τα αποτελέσματα των ανωτέρω σταδίων επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες ή στους συμμετέχοντες...». Κατά τα λοιπά, στον υπό κρίση διαγωνισμό εφαρμοστέες είναι οι λοιπές διατάξεις του Βιβλίου II του Ν. 4412/2016 (άρθρα 222 έως 338) και η διακήρυξη του διαγωνισμού. Βάσει, δε, του αντικειμένου κατά τα ανωτέρω, της προϋπολογισθείσας αξίας και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, παραδεκτώς εισάγεται η υπό εξέταση προσφυγή βάσει των οριζομένων στο Βιβλίο IV του Ν. 4412/2016 προς κρίση ενώπιον της ΑΕΠΠ.

5. Επειδή, η υπό κρίση προσφυγή έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 και 258 παρ. 11 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στην πλατφόρμα της CosmoOne στις 25.09.2020, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα, όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 5.10.2020, κοινοποιήθηκε, δε, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν. Οι, δε, ισχυρισμοί των παρεμβαινουσών περιεχόμενου άσκησης λόγω μη εμφάνισης της προσφυγής αναρτημένη στις 5.10.2020 στο πεδίο «Προσφυγές» της λειτουργικότητας «επικοινωνία» ερείδεται επί της εσφαλμένης προϋπόθεσης ότι βάσει των σχετικών δικαιωμάτων που παρέχονται στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς η κατατεθείσα προσφυγή είναι ορατή σε αυτούς άμα τη κατάθεσή της (βλ. Οδηγός χρήστη Οικονομικού Φορέα για την εφαρμογή Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών Εφαρμογή tenderONE CosmoOne, σελ. 10-11). Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση, η κοινοποίηση της προσφυγής από την προσφεύγουσα προς την ΑΕΠΠ δεν συνιστά στοιχείο της παραδεκτής άσκησης της (βλ. ΔεφΘεσ 67/2020).

6. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκεί η προσφεύγουσα την προδικαστική προσφυγή, αμφισβητώντας την νομιμότητα των προσφορών και συγκεκριμένα του φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών δύο οικονομικών φορέων, δεδομένου ότι δεν έχουν οριστικοποιηθεί τα αποτελέσματα αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών.

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Ωστόσο, απαραδέκτως αιτείται η προσφεύγουσα, επικουρικώς, την μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης, καθώς, εκφεύγει από την αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 367 Ν.4412/2016 η καθ' υποκατάσταση της Αναθέτουσας αρχής έκδοση απόφασης που μεταρρυθμίζει την προσβαλλόμενη (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 54/2018). Περαιτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή κατά το μέρος που αιτείται κάθε τι νόμιμο είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί ως απαράδεκτη (πρβλ. ΙΙ Ε. Συν. 3220,3200,2822,2800/2009, 526/2011, 602/2013, 5000/2015, 790/2016).

7. Επειδή, στις 6.10.2020 ο αναθέτων φορέας προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέσω του συστήματος «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017.

8. Επειδή, στις 16.10.2020 ο αναθέτων φορέας απέστειλε τις αυθημερόν υπογραφείσες απόψεις του επί της κρινόμενης προσφυγής της προσφεύγουσας, τις οποίες κοινοποίησε αυθημερόν και μέσω της πλατφόρμας της CosmoOne σε όλους τους συμμετέχοντες.

9. Επειδή, στις 16.10.2020 η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε την παρέμβασή της δια καταθέσεως στην ηλεκτρονική πλατφόρμα CosmoOne, εμπροθέσμως, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν και από την αναθέτουσα αρχή μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στην πλατφόρμα CosmoOne. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας καταρχήν τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Ωστόσο, η κρινόμενη παρέμβαση κατά το μέρος που αιτείται τη διατήρηση κάθε συναφούς πράξης είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί ως απαράδεκτη (βλ. ΙΙ Ε. Συν. 3220,3200,2822,2800/2009, 526/2011, 602/2013, 5000/2015, 790/2016).

10. Επειδή, στις 16.10.2020 η δεύτερη παρεμβαίνουσα άσκησε την παρέμβασή της δια καταθέσεως στην ηλεκτρονική πλατφόρμα CosmoOne, εμπροθέσμως, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν και από την

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

αναθέτουσα αρχή μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στην πλατφόρμα CosmoOne. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης κατά το μέρος που αφορά την προσφορά της.

11. Επειδή, στις 6.11.2020 η προσφεύγουσα κατέθεσε εμπροθέσμως και νομίμως στην πλατφόρμα της CosmoOne το αυθημερόν υπογραφέν υπόμνημά της προς αντίκρουση των απόψεων του αναθέτοντος φορέα και των αιτιάσεων των παρεμβαινουσών εταιρειών (βλ. Δεφ Κομ28/2019, πρβλ. ΣΤΕ 780/2019). Επισημαίνεται ότι αμφότερες οι παρεμβάσεις κοινοποιήθηκαν από τον αναθέτοντα φορέα προς την προσφεύγουσα μέσω της πλατφόρμας CosmoOne στις 3.11.2020.

12. Επειδή, η προσφεύγουσα προβάλλει με την προσφυγή της τα ακόλουθα: « *III. Λόγοι απόρριψης των προσφορών.*

Σύμφωνα με την πάγια διαμορφωμένη νομολογία, η διακήρυξη έχει κανονιστικό χαρακτήρα (ΣΤΕ ΕΑ 352 2016) και δεσμεύει τόσο την Αναθέτουσα Αρχή όσο και τους συμμετέχοντες. Η διακήρυξη του διαγωνισμού ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται από τη δημοσίευση και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόσει τα όσα ορίζονται σε αυτή (πρβλ. Πράξεις VI Τμήματος Ελ Συν181/2006, 31/2003, 105/2003). Η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (πρβλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν70/2006). Με τον τρόπο αυτό, στα πλαίσια της τήρησης των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, διαμορφώνεται ένα ασφαλές πλαίσιο δικαίου, σύμφωνα με το οποίο διεξάγεται ο εκάστοτε διαγωνισμός και αποφεύγονται αιφνιδιασμοί των οικονομικών φορέων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας έχουν κοινή αφετηρία με ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, γνωρίζοντας εκ των προτέρων με ασφάλεια τους συγκεκριμένους όρους και διαδικασίες. Έχει μάλιστα κριθεί ότι οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στοχεύουν μεταξύ άλλων στον αποκλεισμό του κινδύνου

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

αυθαιρεσίας εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής (πρβλ. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκέψη 25, απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C599/10, HU:C:2012:191, σκέψη 25), που επιτυγχάνεται με την πιστή εφαρμογή των όρων της Διακήρυξης (πρβλ. C-278.14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκέψη 27).

Ακόμα, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ 127/2015, 1971/2013, 194.2011, 804 2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008).

Κατά λογική συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

1) Μη νόμιμο το ΕΕΕΣ των οικονομικών φορέων ... και ....

Ορίζεται στο άρθρο 10 της Διακήρυξης ότι:

«Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Ειδικά, τα τεχνικά φυλλάδια και άλλα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς μπορεί να είναι μόνο στην αγγλική γλώσσα.».

Το ΕΕΕΣ που υπέβαλε για τη συμμετοχή του στο διαγωνισμό ο αλλοδαπός οικονομικός φορέας «...» υπογράφεται από τον/την επίσης αλλοδαπό/ή φερόμενο/νη εκπρόσωπό του ..., αλλά έχει συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα, ως προς το σύνολο των ερωτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό και ως προς το σύνολο των απαντήσεων του φορέα, πλην των απαντήσεων στο Κεφάλαιο iv. Γ. που έχουν συνταχθεί στην αγγλική γλώσσα.

Όπως προκύπτει από την συμπλήρωση στην αγγλική γλώσσα του ανωτέρω Κεφάλαιο IV.Γ που είναι και το μόνο που περιλαμβάνει κείμενο του δηλούντος (σε αντίθεση με όλα τα λοιπά πεδία που οι απαντήσεις που έχουν δοθεί είναι «ΝΑΙ»ΟΧΙ»), ο/η υπογράφων/φουσα ... δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα, διότι αν την γνώριζε θα είχαν αναγραφεί στα ελληνικά και οι απαντήσεις στο πεδίο IV. Γ. Επομένως, μη γνωρίζοντας την ελληνική γλώσσα, μη εγκύτως υπογράφει υπεύθυνη δήλωση όπως το ΕΕΕΣ συνταχθείσα στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να προκύπτει ότι το περιεχόμενό της του μεταφράσθηκε σε γλώσσα που κατανοεί.

Σημειωτέον, ότι ακριβώς για τον λόγο αυτό, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://espdint.eprocurement.gov.gr/> στην οποία παραπέμπει το άρθρο 14.1.2 της Διακήρυξης επιτρέπεται η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και στην αγγλική γλώσσα (και την υποβολή του με επίσημη μετάφραση στην ελληνική). Στο ίδιο άρθρο της Διακήρυξης, δε, ορίζεται ότι ο Οικονομικός Φορέας συμπληρώνει από την πλευρά του το ΕΕΕΣ, στην ανωτέρω ηλεκτρονική διεύθυνση και μπορεί να το αναζητήσει με τον αριθμό προκήρυξης στην ΕΕ που αναφέρεται στο επισυναπτόμενο ΕΕΕΣ.

Η υποχρέωση, ο δηλών να κατανοεί τη γλώσσα στην οποία συντάσσεται η δήλωσή του, προκειμένου η δήλωσή του να είναι δεσμευτική και έγκυρη, είναι αυτονόητη. Περαιτέρω, σε έγγραφα που συντάσσονται υποχρεωτικά εκ του νόμου στην ελληνική γλώσσα και υπογράφονται από πρόσωπο που δεν την κατανοεί, είναι υποχρεωτικό να αναφέρεται σε αυτά ότι το περιεχόμενό τους μεταφράστηκε στον υπογράφοντα σε γλώσσα που κατανοεί. Τούτο προκύπτει και από τις αντίστοιχες διατάξεις του Κώδικα Συμβολαιογράφων, στον οποίο επίσης ορίζεται ότι τα συμβολαιογραφικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα και περαιτέρω, ως αυτονόητη συνέπεια της υποχρέωσης σύνταξης αυτών στην ελληνική γλώσσα ορίζεται στο άρθρο 10 παρ. 1 αυτού, ότι σε περίπτωση που κάποιος από τους δικαιοπρακτούντες ή τους αντιπροσώπους τους αγνοεί την ελληνική γλώσσα είναι υποχρεωτική η πρόσληψη διερμηνέα προκειμένου να μεταφράζει γενικά τις δηλώσεις του δικαιοπρακτούντος από την ξένη γλώσσα στην ελληνική.

Σημειώνεται σε κάθε περίπτωση ότι το ΕΕΕΣ δεν αποτελεί απλά μια υπεύθυνη δήλωση απαιτούμενη ως μέρος της προσφοράς, αλλά το κομβικής

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

σημασίας για την ορθή διεξαγωγή των δημοσίων διαγωνισμών λειτουργίας του ΕΕΕΣ μοναδικό δικαιολογητικά που απαιτείται για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, η υποβολή του οποίου αποδεικνύει προκαταρκτικώς τη μη συνδρομή του συνόλου των λόγων αποκλεισμού και τη εκπλήρωση του συνόλου των κριτηρίων επιλογής από τον διαγωνιζόμενο. Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412.'2016 το ΕΕΕΣ αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, δηλαδή η ψευδής δήλωση στο ΕΕΕΣ επισύρει τις ποινικές κυρώσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 22 του νόμου αυτού. Προϋπόθεση για την επιβολή των εν λόγω κυρώσεων είναι κατά τη διατύπωση της διάταξης ο δηλών στην υπεύθυνη δήλωση να δηλώνει ψευδή γεγονότα ή να αποκρύπτει αληθινά «εν γνώσει του». Ως εκ του λόγου αυτού, προκειμένου να επέλθουν οι συνέπειες με τις οποίες ο νόμος εξοπλίζει το ΕΕΕΣ, προαπαιτούμενο είναι η ακριβής γνώση του περιεχομένου των δηλώσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό από τον υπογράφονα αυτό, που στην περίπτωση του αλλοδαπού δηλούντος προϋποθέτει είτε ότι αυτός κατανοεί τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί το ΕΕΕΣ είτε ότι περιεχόμενο του συνταχθέντος σε γλώσσα που δεν κατανοεί (εν προκειμένω την ελληνική) ΕΕΕΣ του μεταφράστηκε σε γλώσσα που κατανοεί, ώστε να αποδεικνύεται εκ της υπογραφής του και μόνον ότι «εν γνώσει του» προέβη στις περιλαμβανόμενες στο ΕΕΕΣ δηλώσεις. Εφόσον από το ίδιο το ΕΕΕΣ προκύπτει ότι ο δηλών, αν και δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα, όπως εν προκειμένω, αποφάσισε να υπογράψει και υποβάλει ΕΕΕΣ συνταχθέν στην ελληνική γλώσσα, απαιτείτο να βεβαιώνεται σε αυτό ότι το ελληνικό κείμενο του ΕΕΕΣ τόσο ως προς τις ερωτήσεις όσο και των απαντήσεων-δηλώσεων του υπογράφοτος, του μεταφράστηκε σε γλώσσα που κατανοεί και επομένως όλες οι περιλαμβανόμενες σε αυτό δηλώσεις έγιναν «εν γνώσει» του περιεχομένου τους.

Τα ίδια ως άνω ισχύουν και για το ΕΕΕΣ το οποίο υπέβαλε για τη συμμετοχή του στο διαγωνισμό ο οικονομικός φορέας ..., το οποίο υπογράφεται από τον φερόμενο νόμιμο εκπρόσωπό του ..., ο οποίος δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα, όπως προκύπτει από το γεγονός ότι το πεδίο IVX -που είναι και το μόνο που περιλαμβάνει κείμενο του δηλούντος- έχει συμπληρωθεί στην αγγλική γλώσσα. Και στην περίπτωση αυτή, ο ως άνω

αλλοδαπός εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα, μη γνωρίζοντας την ελληνική γλώσσα, μη εγκύριως υπογράφει υπεύθυνη δήλωση όπως το ΕΕΕΣ συνταχθείσα στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να προκύπτει ότι το περιεχόμενό της του μεταφράστηκε σε γλώσσα που κατανοεί.

Κατά συνέπεια, λόγω της κατά τα ανωτέρω μη υποβολής νομίμου και εγκύριου ΕΕΕΣ από τους οικονομικούς φορείς ... και ..., αυτοί δεν απέδειξαν προκαταρκτικώς σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016 ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό τους οι προβλεπόμενοι από την Διακήρυξη λόγοι αποκλεισμού ούτε ότι πληρούν τα απαιτούμενα κατά τη Διακήρυξη κριτήρια επιλογής και έπρεπε να αποκλεισθούν, κατά δεσμία αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής. Παρανόμως, συνεπώς έγιναν δεκτές οι προσφορές τους με την προσβαλλόμενη πράξη η οποία θα πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος αυτό.

2) Πλημμέλειες αναφορικά με την επίσημη γλώσσα που διέπει τον διαγωνισμό.

Εν προκειμένω, σύμφωνα με τους σαφείς και अपαραβάτους όρους της διακήρυξης που διέπει τον εν λόγω διαγωνισμό, προβλέπεται αναφορικά με τη γλώσσα στο άρθρο 10 «Υποβαλλόμενα στοιχεία», ότι «1, ... Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Ειδικά, τα τεχνικά φυλλάδια και άλλα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς μπορεί να είναι μόνο στην αγγλική γλώσσα», «2. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά στα αγγλικά, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί στα αγγλικά, επικρατεί η ελληνική έκδοση. Τυχόν προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α ' 188). Ειδικά τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά

νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο ...» και στο άρθρο 9 αυτής, «Εγγυητική επιστολή συμμετοχής στο διαγωνισμό», ότι «4. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται κατ' επιλογή του Οικονομικού Φορέα/Αναδόχου από ένα ή περισσότερους εκδότες της παραπάνω παραγράφου, ανεξαρτήτως του ύψους τους. Εάν η εγγύηση έχει εκδοθεί από αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα, μπορεί να συνταχθεί σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή η εγγύηση συνοδεύεται απαραίτητα από μετάφραση στην ελληνική γλώσσα».

Όπως, δε, έχει κατ' επανάληψη κριθεί, στους διεξαγόμενους κατά το ν. 4412/2016 διαγωνισμούς, όλα τα έγγραφα που απαιτούνται για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό, τόσο δηλαδή η τεχνική και οικονομική προσφορά όσο και τα δικαιολογητικά συμμετοχής, πρέπει να συντάσσονται - ή να μεταφράζονται - στην ελληνική γλώσσα (με εξαίρεση τα τεχνικά φυλλάδια εφόσον τούτο ρητώς προβλέπεται στην οικεία διακήρυξη). Η μη τήρηση του ουσιώδους αυτού όρου συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς ως τυπικώς μη αποδεκτής, αφού τα ξενόγλωσσα έγγραφα που δεν συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση δεν μπορούν να ληφθούν νομίμως υπόψη (ΣτΕ ΕΑ 42·2020, σκέψη 11, ΣτΕ ΕΑ 277/2019, σκέψη 7).

Στην προκειμένη περίπτωση, οι εταιρείες ... και ... έχουν υποβάλει για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό πλήθος εγγράφων που επί ποινή αποκλεισμού θα έπρεπε είτε να είχαν συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα είτε εφόσον επρόκειτο για ξενόγλωσσα έγγραφα να συνοδεύονταν από επίσημη μετάφραση.

Πιο συγκεκριμένα:

ΑΙ Η εταιρεία ... έχει υποβάλει:

i) Μέρος του ΕΕΕΣ (άρθρο 14, 1.2 της Διακήρυξης), και συγκεκριμένα οι υπεύθυνες δηλώσεις στο πεδίο «Μηχανήματα, εγκαταστάσεις και τεχνικός εξοπλισμός» στο κεφάλαιο IV.Γ που αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, έχουν συνταχθεί στην αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση, και συγκεκριμένα αναγράφεται «Please check our capacity report for detailed technical equipment list».

ii) Πίνακες εταιρειών στις οποίες έχει προμηθεύσει τα τελευταία 5 χρόνια τουλάχιστον 500 τόνους όμοιου τύπου υλικό (άρθρο 14,1.3.1.2 της

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Διακήρυξης), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «...» και «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση.

iii) Πιστοποιητικό ISO 9001 (άρθρο 14,1.3.2.3 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην ... και στην αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση.

iv) Πιστοποιητικό συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που να πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης EXC 3 (άρθρο 14, 1.3.1.4 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην ... και αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση.

v) Πιστοποιητικά περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO .14001 για το γαλβανιστήριο (άρθρο 14, 1.3.1.6 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην ... και αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση.

B) Η εταιρεία ... έχει υποβάλει:

i) Το καταθετήριο που αφορά στην Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής (άρθρο 14, 1.1 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην ... και αγγλική γλώσσα, χωρίς επίσημη μετάφραση.

ii) Μέρος του ΕΕΕΣ (άρθρο 14,1.2 της Διακήρυξης), έχει συνταχθεί στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση. Συγκεκριμένα στο κεφάλαιο IV.Γ, οι δηλώσεις στο πεδίο «Τεχνικός εξοπλισμός και μέτρα για την εξασφάλιση της ποιότητας» είναι στα αγγλικά ως εξής: «1η craft technology aspect, the company comprehensively adopts professional software for computerized lofting, and applies Auto CAD program for assistant lofting and drawings, which greatly increase accuracy and efficiency of lofting and efficiently guarantee high quality production as well. Through adopting semiautomatic carbon dioxide protective welding technique, which has a much better transparency and less distortion possibility' than common welding, it greatly promotes the intensity of pieces welded. By introducing international advanced hot-dip galvanization technology and new galvanization technique, the company greatly improves uniformity and adhesion of zinc layer, and at the same time increases the eroding-resistant ability by twice time. Now the company can adopt many international standards for fabrication and galvanization such as ISO, ASTM, EN standard and etc. The company possesses of advanced production lines and

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

equipment more than 700 sets , including twenty two (22) sets of angle steel product lines, eight sets of steel plate product lines, three sets of 2-PPEB1600/80-3 and 2- PPEB800/70 Electric liquid servo digital folder, as well as several international advanced equipment in steel structure manufacture field, such as digital control hydraulic pressure punch and drill machine, Y-fl-315 315t hydraulic machine, DHG-CNC-A digital control flame cutting machine and so on. Moreover, the company has so far the biggest galvanization equipment in ... province. Two zinc kettle capacity' respectively is 2.8m X 3.5m X 13.8m (width X depth X length) and 1.6m X 2.2m X 12m (width X depth X length). At present, the annual output of ZSST for steel tower (including steel tube tower and substation framework) is up to 200,000 tons, and galvanization capacity is 170,000 tons», ενώ αγγλικά υπάρχουν και στα χωρία «Μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης» («Waste liquid management, solid waste management, sewage, flue gas, noise control management, radiation safety' control management») και «Μηχανήματα, εγκαταστάσεις και τεχνικός εξοπλισμός» («DC Welding Machine, AC Welding Machine, Silicon-controlled Welding Machine, Auto-regulated Welding Roller, Adjustable Welding Roller, Carstyle flame cutting Equipment, Band saw machine. Lathe, Milling machine, Zinc Kettle, Electrical Heating Auto temperature controller, Plasma cutting Machine, Chamfering Machine, Band Sawing Machine, Steel Pipe Linking & Straightening Machine, Submerged Arc Welding Machine, Shaping Machine, Inverter Welding Machine, Decoding, Shearing, Stacking Production Line, Double Electrode Internal Welding Machine for Straight Seam Pipe, Double Electrode Gantry Submerged Arc Welding Machine, Single Electrode Submerged Arc Welding Manipulator, Double Electrode Submerged Arc Welding Manipulator. Screen Display Hydraulic Universal Tester, Spectroscope, Mini Tool Microscope, Sclerometer, Tension Printer, Orion Portable X-Ray Flaw Detector, Steel Dryer and Accessories, X-Ray Test Card, Shimadzu Photoemission Spectrum Analyzer, Bolts Test Accessories, Impact Tester, Impact Specimen Notch Special Purpose Broaching Machine, Microcomputer Interface Gravity Hammer Shredder, Metallography Detecting Apparatus, Salt-mist Corrosion Test Chamber, Full Helix Tube Off-line Automatic Ultrasonic Flaw Detector, Motor Truck Scale,

Coating Elcometer, Ultrasonic Elcometer, Coating Elcometer, Digital Ultrasonic Flaw Detector, Magnetic Defect Detector, Surface Roughometer»),

iii) Πίνακες εταιρειών στις οποίες έχει προμηθεύσει τα τελευταία 5 χρόνια τουλάχιστον 500 τόνους όμοιου τύπου υλικό (άρθρο 14, 1.3.1.2 της Διακήρυξης), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «...» και «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

iv) Βεβαιώσεις χρηστών για εγκατάσταση και ικανοποιητική λειτουργία (άρθρο 14 1.3.1.3 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική και ... γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

v) Πιστοποιητικά ISO 9001 (άρθρο 14, 1.3.2.3 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική και ... γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

vi) Πιστοποιητικό συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που να πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης EXC 3 (άρθρο 14, 1.3.1.4 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

vii) Δήλωση ετήσιας παραγωγικής δυνατότητας (άρθρο 14, 1.3.1.5 της Διακήρυξης), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

viii) Πιστοποιητικό περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO 14001 για το γαλβανιστήριο (άρθρο 14, 1.3.1.6), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο, «...», στην ... και αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

ix) Δήλωση ότι διαθέτει ιδιόκτητο ή δήλωση συνεργασίας με αναγνωρισμένο εργαστήριο δοκιμών (άρθρο 14,1.3.1.7), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

x) Δήλωση ότι διαθέτει ιδιόκτητο ή δήλωση συνεργασίας με γαλβανιστήριο με μήκος λουτρού μεγαλύτερου των 8 μέτρων (άρθρο 14, 1.3.1.8), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

xi) Δήλωση του εργοστασίου κατασκευής ότι έχουν πωληθεί σε Ηλεκτρικές Εταιρείες τα τελευταία 5 χρόνια, τουλάχιστον πεντακόσιοι (500) τόνοι όμοιου τύπου υλικού (άρθρο 14, 1.3.2.2), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

xii) Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων και τις σχετικές εκθέσεις αυτών (άρθρο 14,1.4), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «...»,«...» και «...», στην αγγλική γλώσσα, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στα ελληνικά.

Το ΕΕΕΣ και τα ανωτέρω έγγραφα, τα οποία απαιτείτο να υποβάλουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς, σύμφωνα με τα άρθρα της διακήρυξης που παραθέτουμε εντός των παρενθέσεων, είτε θα έπρεπε να είχαν συνταχθεί, στα ελληνικά είτε να συνοδεύονταν από επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα, επί ποινή αποκλεισμού. Ειδικά όσον αφορά στο ΕΕΕΣ, επισημαίνεται ότι αποτελεί το μοναδικό δικαιολογητικά που απαιτείται για τη νόμιμη συμμετοχή στο διαγωνισμό και περιλαμβάνει «πεδία με τη συμπλήρωση των οποίων οι διαγωνιζόμενοι δηλώνουν, και ο αναθέτων φορέας κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής επαληθεύει, ότι πληρούν τα -κατ' εξοχήν κρίσιμα για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό- κριτήρια επιλογής που αφορούν την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα ...» (ΣΤΕ ΕΑ 42/2020, σκέψη 11). Η πλημμελής συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, σε οποιοδήποτε πεδίο του, καθιστά μη νόμιμη τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα στο διαγωνισμό και υποχρεωτικό κατά δεσμία αρμοδιότητα τον αποκλεισμό του. Όπως εν προκειμένω, η μη νόμιμη συμπλήρωση από τους οικονομικούς φορείς ... και ... -ήτοι η συμπλήρωση-δήλωση στην αγγλική γλώσσα χωρίς το ΕΕΕΣ να συνοδεύεται από επίσημη μετάφρασή του στα ελληνικά του κεφαλαίου IV.Γ του ΕΕΕΣ, όπου οι διαγωνιζόμενοι δηλώνουν ότι πληρούν το κριτήριο επιλογής της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας κατά τα οριζόμενα στη Διακήρυξη του διαγωνισμού και πώς ακριβώς πληρούν το κριτήριο επιλογής, καθιστά μη νόμιμη τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό διότι δεν απέδειξαν προκαταρκτικώς, κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 13 της Διακήρυξης του

διαγωνισμού, ότι πληρούν το κριτήριο της απαιτούμενης κατά τη Διακήρυξη τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας. Για τον λόγο αυτό και παρανόμως έγιναν δεκτοί οι ανωτέρω οικονομικοί φορείς στο διαγωνισμό εάν θα έπρεπε να αποκλεισθούν.

Περαιτέρω, για όλους τους παραπάνω λόγους, οι προσφορές των ως άνω δύο οικονομικών φορέων θα έπρεπε να είχαν απορριφθεί.

3) Πλημμέλειες στη μετάφραση των υποβληθέντων δικαιολογητικών

Αλλά ακόμα και σε εκείνες τις περιπτώσεις που τα δικαιολογητικά/έγγραφα που υποβλήθηκαν συνοδεύονται από μετάφραση στα ελληνικά, οι μεταφράσεις αυτές δεν πληρούν τις απαιτήσεις του νόμου και της Διακήρυξης. Σημειώνουμε κατ' αρχάς ότι κανένα από τα δικαιολογητικά που υπέβαλε ο οικονομικός φορέας ... δεν φέρει καν μετάφραση στην ελληνική γλώσσα. Περαιτέρω:

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 2 της Διακήρυξης: «...Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης η/ς 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188). Ειδικά τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο». Οι υποβληθείσες από τον οικονομικό φορέα ... μεταφράσεις ξενόγλωσσων εγγράφων παρουσιάζουν σοβαρές πλημμέλειες, ήτοι, μεταξύ άλλων, δεν προκύπτει ότι έχουν επικυρωθεί είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής/ελληνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο, σύμφωνα και με τα άρθρα 80 και 92 Ν. 4412/2016 και το προπαρατεθέν άρθρο 10 της Διακήρυξης. Για να ληφθεί, όμως, νομίμως υπόψη μία μετάφραση θα πρέπει και η επικύρωσή της να έχει συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα ή να μεταφράζεται σε αυτήν, θα πρέπει δηλαδή να βεβαιώνεται στα ελληνικά ότι είναι ακριβής μετάφραση του συνημμένου σε αυτήν ξενόγλωσσου εγγράφου στην ελληνική γλώσσα. Διότι, αν η σχετική επικύρωση/βεβαίωση πιστότητας δεν έχει συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα, δεν είναι σε θέση η αρχή στην

οποία υποβάλλεται το έγγραφο με την μετάφρασή του -εν προκειμένω η Επιτροπή του διαγωνισμού - να ελέγξει το περιεχόμενο της επικύρωσης και αν βεβαιώνεται η πιστότητα της μετάφρασης, καθώς αν το πρόσωπο που μεταφράζει έχει εκ του νόμου το δικαίωμα. Επομένως, μεταφράσεις που δεν φέρουν επικύρωση/βεβαίωση της πιστότητας τους στην ελληνική γλώσσα είναι μη νόμιμες και συνακόλουθα μη νομίμως υποβάλλονται έγγραφα συνοδευόμενα από τέτοιες μεταφράσεις.

Πιο συγκεκριμένα:

Ο οικονομικός φορέας ... έχει υποβάλει:

ί) Βεβαιώσεις χρηστών για εγκατάσταση και ικανοποιητική λειτουργία (άρθρο 14, 1.3.1.3 της Διακήρυξης), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «...», «...», «...», «...», «...», «...» και «...», συνοδευόμενες από μεταφράσεις, οι οποίες δεν φέρουν επικύρωση, αφού απουσιάζει από αυτές βεβαίωση ότι αποτελούν πιστή μετάφραση στα ελληνικά του συνημμένου σε αυτές ξενόγλωσσου εγγράφου. Τα ανωτέρω έγγραφα φέρουν στο τέλος του ελληνικού κειμένου σφραγίδες το κείμενο των οποίων έχει συνταχθεί στην ... γλώσσα, οπότε δεν είναι δυνατόν να γίνει κατανοητό ούτε το περιεχόμενό του (αν δηλαδή αποτελεί επικύρωση/βεβαίωση ακριβούς μετάφρασης) ούτε το πρόσωπο το οποίο υπογράφει κάτω από τη σφραγίδα και επομένως δεν συνάγεται εάν υφίσταται επικύρωση της μετάφρασης από αρμόδιο τούτο πρόσωπο, είτε κατά το ελληνικό δίκαιο είτε κατά το δίκαιο της χώρας σύνταξης του μεταφραζόμενου εγγράφου.

ίι) Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων και τις σχετικές εκθέσεις αυτών (άρθρο 14,1,4 της Διακήρυξης), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «...», συνοδευόμενες από μεταφράσεις οι οποίες παρουσιάζουν τις ίδιες ακριβώς πλημμέλειες που αναφέρονται ανωτέρω υπό ί).

Επομένως, σύμφωνα με όσα αναφέρονται ανωτέρω, δοθέντος ότι όλα τα ανωτέρω έγγραφα συμπεριλαμβάνονταν στο ελάχιστο απαιτούμενο -επί ποινή απόρριψης - περιεχόμενο της προσφοράς σύμφωνα με το άρθρο 14 της Διακήρυξης, η προσφορά του οικονομικού φορέα ... θα έπρεπε να απορριφθεί και μη νομίμως έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

4) Πλημμέλειες στην επικύρωση ιδιωτικών εγγράφων αλλά και δημοσίων εγγράφων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 92 του Ν. 4412.2016 (Α' 147), «13. Τα έγγραφα τον παρόντος υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους» και «8. Στις περιπτώσεις που με την αίτηση συμμετοχής ή την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης», αντίστοιχα. Ο δε ν. 4250/2014, στο άρθρο 1, παρ. 2 αναφέρει ότι «Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, καθώς και ευκρινή φωτοαντίγραφα από τα πρωτότυπα όσων ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α) Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο».

Η δε διακήρυξη, στο άρθρο 10, αναφέρει: «... Τα λοιπά αποδεικτικά, τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» (βλ. *ad hoc* και ΣτΕ ΕΑ 133. 2019).

Όπως έχει κριθεί (βλ. *ad hoc* ΣτΕ 4043/2015, σε περίπτωση εφαρμογής του ν. 4250/2014, κάθε διαγωνιζόμενος δύναται να υποβάλει αντίγραφα ή ευκρινή φωτοαντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων, όπως τα πιστοποιητικά ISO, εφόσον το πρωτότυπο φέρει θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α' του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 ή επικύρωση από δικηγόρο. Ακόμα, δε, και στην περίπτωση που η Διακήρυξη αναγράφει «αντίγραφα», κατά την ορθή έννοια του όρου, ενόψει των διατάξεων του νόμου 4250/2014,

τα προσκομιζόμενα σε φωτοαντίγραφα δικαιολογητικά πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Έχει ακόμα κριθεί ότι στις περιπτώσεις παντελούς έλλειψης επικύρωσης ιδιωτικού εγγράφου δεν τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 (Α' 147), αφού η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση με τους όρους της διακήρυξης (βλ. όλως ενδεικτικώς *ad hoc*, ΜΔΕφΑΘ ΙΓ1 2407/2019).

Εν προκειμένω, κρίσιμα έγγραφα στις προσφορές των δύο οικονομικών φορέων ... και ... υποβλήθηκαν χωρίς να πληρούνται οι τιθέμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις νόμιμης υποβολής απλών φωτοαντιγράφων, ήτοι είτε επικύρωση από δικηγόρο είτε υπεύθυνη δήλωση περί της ακρίβειας των αντιγράφων.

Ειδικότερα:

A) Η εταιρεία ... δεν έχει υποβάλει την υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 10 της διακήρυξης στην οποία να Βεβαιώνει την ακρίβεια των υποβληθέντων με την προσφορά της απλών φωτοαντιγράφων και έχει υποβάλει τα ακόλουθα ιδιωτικά έγγραφα:

i) Πιστοποιητικό ISO 9001 (άρθρο 14, 1.3.2.3), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

ii) Πιστοποιητικά συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης EXC 3 (άρθρο 14, 1.3.1.4), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», που περιέχει 4 πιστοποιητικά, σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

iii) Πιστοποιητικά περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO 14001 για το γαλβανιστήριο (άρθρο 14, 1.3.1.6), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», που περιέχει 4 πιστοποιητικά, σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

B) Η εταιρεία ... δεν έχει υποβάλει την υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 10 της Διακήρυξης στην οποία να Βεβαιώνει την ακρίβεια των υποβληθέντων

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

με την προσφορά της απλών φωτοαντιγράφων και έχει υποβάλει τα ακόλουθα ιδιωτικά έγγραφα:

i) Βεβαιώσεις χρηστών για εγκατάσταση και ικανοποιητική λειτουργία (άρθρο 14 1.3.1.3), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

ii) Πιστοποιητικά ISO 9001 (άρθρο 14,1.3.2.3), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «...», σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

iii) Πιστοποιητικά συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 για την πιστοποίηση κλάση εκτέλεσης EXC 3 (άρθρο 14, 1.3.1.4), ήτοι το ηλεκτρονικό αρχείο ..., σε απλό φωτοαντίγραφο χωρίς επικύρωση (ούτε φωτοαντίγραφο επικυρωμένου αντιγράφου) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

iv) Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις (άρθρο 14, 1.4), ήτοι τα ηλεκτρονικά αρχεία ..., ... και ..., χωρίς επικύρωση ή δήλωση βεβαίωσης περί ακρίβειας των σε αυτά αναγραφόμενων σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Άλλωστε, κατά τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 και τα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές πρέπει να φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, κάτι το οποίο δεν έχει πράξει ούτε η εταιρεία ... ούτε η εταιρεία .... Συγκεκριμένα, i) τα πιστοποιητικά τεχνικής καταλληλότητας που ζητούνται κατ' άρθρο 14, 1.3 της διακήρυξης τα με αριθ. ... -... ..., ...(...)- ... και ... 22.5.20 έγγραφα της ... της ..., αλλά και ii) το από 3.7.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου του Διευθυντή Γραμμών Μεταφοράς της ... (αρχείο: ...), από 7.2.2019 έγγραφο της ... (αρχείο: ...), το από 4.5.2017 έγγραφο της ... (αρχείο: ...), το από 10.10.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου της ... (αρχείο: ...), και οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις που ζητούνται κατ' άρθρο 14, 1.4 της διακήρυξης (αρχεία: ... και ...), τα οποία φέρουν στρογγυλή σφραγίδα και σχετική βεβαίωση δημόσιας αρχής στο σώμα τους, καθώς και iii) το από 19.3.2019 πιστοποιητικό απόδοσης της ... (αρχείο: ...), τα οποία προσκομίζει η εταιρεία ... και τα οποία, αν και δημόσια έγγραφα, δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο δεν είναι έγκυρα και για τον αυτοτελή αυτό λόγο δεν θα έπρεπε να είχε γίνει αποδεκτή η προσφορά της. Ιδίως ως προς τα υπό στοιχείο ii) ως άνω έγγραφα, ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι είναι ιδιωτικά και

όχι δημόσια, και πάλι δεν έπρεπε να γίνουν δεκτά, αφού δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο.

Ως προς την εταιρεία ..., αυτή δεν έχει υποβάλει κανένα από τα ζητούμενα στο άρθρο 14 έγγραφο (ιδιωτικό ή δημόσιο) στην ελληνική γλώσσα και κανένα δεν φέρει επικύρωση από δικηγόρο.

Συνεπώς, και για αυτό τον λόγο οι προσφορές των δύο αυτών εταιρειών θα έπρεπε να απορριφθούν.

5) Ως προς τα δημόσια έγγραφα, απουσία σφραγίδας της Χάγης (apostille) ή προξενικής επικύρωσης

Σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 92 του Ν. 4412/2016 (Α' 147), αλλά και το άρθρο 10 της διακήρυξης, στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188). Τα πιστοποιητικά που εκδίδονται στις χώρες που έχουν προσχωρήσει στη Σύμβαση της Χάγης, στις οποίες συγκαταλέγονται και η Ελλάδα και η ..., φέρουν την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης (APOSTILLE) από την αρμόδια αλλοδαπή αρχή επί του πρωτοτύπου ξενόγλωσσου εγγράφου (και όχι επί της μετάφρασης αυτών), διαφορετικά θεωρούνται άκυρα. Σύμφωνα δε και με την υπ' αρ. 23/2014 ΓΝΜΔ ΝΣΚ, για τις «βεβαιώσεις αυτές οι οποίες προέρχονται από αλλοδαπές αρχές και έχουν εκδοθεί στα πλαίσια αλλοδαπών εννόμων τάξεων, στο Ελληνικό έδαφος μόνο από την επισημείωση της διεθνούς Σύμβασης της Χάγης «Apostille» μπορεί να διαπιστωθεί εάν πρόκειται για τα δημόσια έγγραφα της παρ. 1 ν. 1497/1984». Ακόμα, έχει κριθεί ότι η γνησιότητα της υπογραφής στα προσκομιζόμενα από τους διαγωνιζόμενους αλλοδαπά δημόσια έγγραφα ή επίσημες βεβαιώσεις επικυρώνεται με την επίθεση της επισημείωσης της Χάγης, εφόσον έχει εφαρμογή η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961 (ΣΤΕ ΕΑ 949/2011).

Άλλωστε, εάν το αλλοδαπό δημόσιο έγγραφο προέρχεται από Αρχές χώρας που δεν είναι συμβαλλόμενη στη Σύμβαση της Χάγης ή πρόκειται για δημόσιο έγγραφο που εξαιρείται ρητώς από το κείμενο της Σύμβασης ως προς την επίθεση επισημείωσης apostille, απαιτείται, προκειμένου αυτό να γίνει αποδεκτό από ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες, η προξενική επικύρωσή του.

Επομένως, τα δικαιολογητικά που αφορούν σε βεβαιώσεις χρηστών για εγκατάσταση και ικανοποιητική λειτουργία (άρθρο 14, 1.3.1.3) και

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

συγκεκριμένα τα με αριθ. .... ,... (..)-.... ... και ... έγγραφα της ... της ..., αλλά και το από 3.7.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου του Διευθυντή Γραμμών Μεταφοράς της ..., από 4.5.2017 έγγραφο της ..., από 10.10.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου της ..., τα οποία φέρουν στρογγυλή σφραγίδα και σχετική βεβαίωση δημόσιας αρχής στο σώμα τους, τα οποία προσκομίζει η εταιρεία ... και τα οποία, αν και δημόσια έγγραφα, δεν φέρουν την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης δεν είναι έγκυρα.

Ιδίως δε ως προς το από 19.3.2019 πιστοποιητικό απόδοσης της ..., με δεδομένο ότι η ... δεν έχει προσχωρήσει στη σύμβαση της Χάγης, το εν λόγω δημόσιο έγγραφο θα έπρεπε να έχει θεωρηθεί από την αρμόδια προξενική αρχή.

Ως προς την εταιρεία ..., αυτή δεν έχει υποβάλει κανένα δημόσιο έγγραφο που ζητείται στο άρθρο 14 στην ελληνική γλώσσα και κανένα δεν φέρει επικύρωση από προξενική αρχή.

Βάσει των παραπάνω και για τον αυτοτελή αυτό λόγο δεν θα έπρεπε να έχουν γίνει αποδεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων ... και ....

6) Πλημμέλειες σχετικές με την ψηφιακή υπογραφή.

Όπως ορίζει ρητά η διακήρυξη, «κάθε υποβαλλόμενο στοιχείο και έγγραφο που αναρτάται στο σύστημα πρέπει να είναι σε μορφή .pdf και ψηφιακά υπογεγραμμένο από στέλεχος που δεσμεύει τον Οικονομικό Φορέα» (άρθρο 10, Υποβαλλόμενα στοιχεία). Ακόμα, στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι «1. Οι ενδιαφερόμενοι Οικονομικοί Φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής ...». Αλλά και στο άρθρο 15 που αφορά στη διενέργεια της διαδικασίας, αναφέρεται: «2. Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι Οικονομικοί Φορείς, πλην αυτών που εξαιρούνται από το νόμο, απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής».

Σύμφωνα δε με το άρθρο 2, παρ. 2 ΠΔ 150/2001 (Α' 125) «Προσαρμογή στην Οδηγία 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές», «2. «προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» ή «ψηφιακή υπογραφή»: ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους:

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

- α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα,
- β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντα,
- γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογραφών μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και
- δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων».

Όπως προσφάτως έχει κριθεί από την Αρχή Σας (απόφαση 324/2020, σκέψη 33), «με τον αποκλειστικό, τρόπο ψηφιακής υπογραφής των εγγράφων που έχουν συνταχθεί από τον ίδιο τον υποβάλλοντα αυτά οικονομικό φορέα, αναλαμβάνεται, έναντι τής Αναθέτουσας Αρχής, η ευθύνη για την αλήθεια και την ακρίβεια των δηλουμένων και υφίσταται βεβαιότητα ότι τα εν λόγω στοιχεία της προσφοράς προέρχονται πράγματι από το πρόσωπο που τα υπογράφει. Επομένως, δεν παρίστανται νομότυπα τα έγγραφα που δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα από τον υποβάλλοντα προσφορά οικονομικό φορέα, από τον οποίο φέρεται ότι συντάχθηκαν και, για το λόγο αυτό, δεν δύναται να ληφθούν υπόψη προς εκπλήρωση από τον προσφέροντα της υποχρέωσής υποβολής τους (βλ. κατ' αναλογία ΔΕφαΘ 136/2018 σκ.15).».

Ακόμα, με άλλη πρόσφατη απόφαση της Αρχής Σας (323 2020, σκ. 34), οριοθετήθηκαν οι προϋποθέσεις ισχύος εγγράφων που φέρουν ψηφιακή ή ιδιόχειρη υπογραφή, και κρίθηκε ότι υπεύθυνες δηλώσεις «...εφόσον δεν φέρουν ψηφιακή υπογραφή του κατά το νόμο υποχρεούντος να υπογράψει αυτό, αλλά ιδιόχειρη, το γνήσιο της οποίας (υπογραφής) βεβαιώνεται από Κ.Ε.Π. ή υπηρεσίες δημοσίου τομέα, ως προβλέπεται στο άρθρο 11 του ν. 2690/1999, θεωρείται ότι δεν πλήττει τη νομιμότητα της συμμετοχής οικονομικού φορέα στη διαγωνιστική διαδικασία, δεδομένου ότι δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία για την ταυτότητα και ιδιότητα των δηλούντων και το περιεχόμενο των δηλουμένων πληροφοριών (βλ Ε.Σ. VI Τμ. 296/2018). Εν προκειμένω, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου, οι επίμαχες υπεύθυνες δηλώσεις δεν φέρουν θεώρηση γνησίου υπογραφής. Επομένως, σε συνέχεια των ανωτέρω, οι επίμαχες υπεύθυνες δηλώσεις δεν υποβλήθηκαν νομοτύπως, ήτοι υφίστανται πλημμέλειες όπως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων και δεν

μπορούν να ληφθούν υπόψη προς εκπλήρωση από τον προσφέροντα της υποχρέωσής προς υποβολή τους (βλ ΔΕφΑΘ 136/2018), με την ηλεκτρονική υποβολή των δικαιολογητικών κατοχύρωσης, εφαρμοστέου εν προκειμένω του άρθρου 4.2 δ της διακήρυξης, απορριπτόμενων των οικείων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και του παρεμβαίνοντος ... Το δε γεγονός ότι ο παρεμβαίνων προσκόμισε εντός 3ημέρου τις εν λόγω δηλώσεις σε πρωτότυπο, ουδόλως αίρει ή λειτουργεί αναπληρωματικά με την απαίτηση νομότυπης ηλεκτρονικής υποβολής τους, καθόσον τούτο ουδόλως ορίζεται από τις διατάξεις του νόμου, ούτε βέβαια η αναπληρωματική υποβολή τους δυνατόι να συναχθεί βασίμως από τις διατάξεις της διακήρυξης (βλ άρθρο 4.2), ούτε έστω ο ήδη παρεμβαίνων επικαλέσθηκε οιοδήποτε γεγονός ανωτέρας βίας, το οποίο ενδεχομένως, στο πλαίσιο της αρχής της χρηστής διοίκησης να τον απήλλασε από την ως άνω υποχρέωση, αλλά ούτε καν οιοδήποτε έτερο γεγονός που τυχόν τον εμπόδισε να εκπληρώσει της εν λόγω υποχρέωση».

Εν προκειμένω, *ί*) η από 24.5.20 εξουσιοδότηση (ο τίτλος του αγγλικού κειμένου είναι «...» και του αρχείου ...) του προέδρου και νομίμου εκπροσώπου ... προς την αντιπρόεδρο ... και *ίί*) η από 24.5.20 (μετ)εξουσιοδότηση (ο τίτλος του αγγλικού κειμένου είναι «...» και του αρχείου ...) της αντιπρόεδρου ... προς τον κύριο εκπρόσωπο marketing για την Ελλάδα ..., για λογαριασμό της εταιρείας ..., με τις οποίες παρέχεται αρχικώς στη ... και ακολούθως στον ... η δυνατότητα να υπογράψει την προσφορά, συμπεριλαμβανομένων των φορμών του Διαγωνισμού, της Οικονομικής Προσφοράς και λοιπών εγγράφων, φέρουν την ψηφιακή υπογραφή μόνο του ..., δηλαδή του εξουσιοδοτούμενου στη δεύτερη εξουσιοδότηση και όχι του εξουσιοδοτούντος, ως όφειλε. Και ναι μεν ο εξουσιοδοτούμενος με αυτό το έγγραφο, αν ήταν νόμιμο, θα είχε το δικαίωμα να υπογράψει όλα τα υπόλοιπα έγγραφα, αυτό όμως τουλάχιστον το έγγραφο, κατά λογική αναγκαιότητα, θα έπρεπε να φέρει την ψηφιακή υπογραφή των εξουσιοδοτούντων ... και ... ή χειρόγραφη επικυρωμένη υπογραφή τους.

Αναφορικά με την εταιρεία ..., πρέπει να τονιστεί ότι η εγγυητική επιστολή που προσκομίζει δεν φέρει την ψηφιακή υπογραφή της εκδώσασας αυτήν, ήτοι της ..., ενεργούσας για λογαριασμό της Τράπεζας, αλλά του/της

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

νομίμου εκπροσώπου της ..., ... Η δε τιθέμενη χειρόγραφη υπογραφή της ... δεν έχει επικυρωθεί από ΚΕΠ ή υπηρεσίες δημοσίου τομέα, επομένως το έγγραφο αυτό που είναι και το πρώτο ζητούμενο από τη διακήρυξη (άρθρο 14, 1.1) πάσχει νομιμότητας, σύμφωνα και με τις παρατιθέμενες ανωτέρω αποφάσεις της Αρχής Σας και για το λόγο αυτό πρέπει να απορριφθεί η προσφορά της συγκεκριμένης εταιρείας.

Τέλος, η δήλωση συμμόρφωσης περί συμφωνίας των προσφερόμενων υλικών με τις απαιτήσεις των αντιστοιχών προδιαγράφων τεχνικών περιγραφών της διακήρυξης ..., φέρει στο έντυπο έγγραφο ημερομηνία 30.4.20, ενώ έχει υπογραφεί ψηφιακά στις 21.5.2020, απόκλιση αυτή η οποία εγείρει ζητήματα εγκυρότητας του εγγράφου, αφού δεν είναι σαφές για ποια ημερομηνία ισχύουν τα σε αυτό αναγραφόμενα.

7) Πλημμέλεια αναφορικά με τους ισολογισμούς

Στο άρθρο 11.Γ της οικείας διακήρυξης ορίζεται ότι «Οι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να διαθέτουν μέσο γενικό ετήσιο κύκλο εργασιών των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων μεγαλύτερο ή ίσο τουλάχιστον με τον προϋπολογισμό κάθε είδους του Αντικειμένου της Σύμβασης που θα προσφέρει, χωρίς την προαίρεση.», ενώ στο άρθρο 14.1.4 ορίζεται ότι «Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται με την προσκόμιση δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων του Οικονομικού Φορέα των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων, ήτοι των ετών 2016, 2017, 2018 και τις τυχόν σχετικές εκθέσεις αυτών.». Τέλος, στο άρθρο 16 ορίζεται ότι «Το νόμισμα με βάση το οποίο διεξάγεται ο Ηλεκτρονικός Πλειστηριασμός είναι το ΕΥΡΩ».

Ωστόσο, η εταιρεία ... στις υποβληθείσες δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιεί τόσο την ..., όσο και το ευρώ και το ... χωρίς μάλιστα αυτό να είναι πάντα διακριτό. Ενδεικτικά να αναφέρουμε τον πίνακα «...», (σελ. 13 ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «...»), όπου αναφέρεται ότι το νόμισμα είναι η ..., στους δε υπόλοιπους στη συνέχεια πίνακες δεν είναι κατανοητό σε τι νόμισμα είναι τα ποσά, αφού δεν υπάρχει έστω κάποιο νομισματικό σύμβολο, δημιουργώντας εύλογες απορίες ως προς τη συγκρισιμότητα των ποσών που αναφέρουν οι υπόλοιποι οικονομικοί φορείς.

Αντίστοιχα, η εταιρεία ... τόσο στο ΕΕΕΣ που έχει υποβάλει, όσο και στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων, εκτός από τις όποιες άλλες σοβαρές πλημμέλειες που χαρακτηρίζουν αυτά τα έγγραφα που τις έχουμε αναφέρει ανωτέρω και επιφέρουν τον αποκλεισμό της, χρησιμοποιεί ως νόμισμα το ..., όπως φαίνεται στο μεν ΕΕΕΣ στο κεφάλαιο IV.Τ, στις δε οικονομικές καταστάσεις, και αναφέρουμε ενδεικτικά αυτή του 2017, αναφέρεται ότι όλα τα ποσά είναι σε ... εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά («...»), όπου δεν φαίνεται να υπάρχει τέτοια δήλωση. Επομένως, και για το λόγο αυτό είναι άκυρα τα εν λόγω έγγραφα, αφού οι υπολογισμοί έχουν γίνει σε άλλο νόμισμα από αυτό της διακήρυξης. Αλλά και στην πράξη, δεν είναι δυνατόν η αναθέτουσα να προβεί σε ορθή κρίση όταν θα πρέπει να μετατρέψει τα ποσά αυτά σε ευρώ, βάσει των ισχυόντων κάθε φορά ισοτιμιών, υποκαθιστώντας ανεπιτρέπτως τον οικονομικό φορέα που δεν είχε την απαιτούμενη επιμέλεια να συντάξει ορθά την προσφορά του.

Επομένως και οι ανωτέρω δύο οικονομικοί φορείς με τις δηλώσεις στα ΕΕΕΣ τους σε νόμισμα διαφορετικό από το ευρώ και την υποβολή των οικονομικών καταστάσεων σε νόμισμα διαφορετικό από το ευρώ δεν απέδειξαν προκαταρκτικώς κατά την υποβολή της προσφοράς τους ότι πληρούν τα αντίστοιχα προβλεπόμενα από την Διακήρυξη κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και έπρεπε οι προσφορές τους να απορριφθούν.

Εξάλλου, καίτοι η διακήρυξη στο άρθρο 14, παρ. 4 ρητά αναφέρει ότι «η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται με την προσκόμιση δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων του Οικονομικού Φορέα των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων, ήτοι των ετών 2016, 2017, 2018 και τις τυχόν σχετικές εκθέσεις αυτών», η εταιρεία ... προσκόμισε αυτές των ετών 2017, 2018 και 2019 και όχι και τη ζητούμενη του 2016.

Εν κατακλείδι, και για αυτόν τον λόγο πρέπει να απορριφθεί η προσφορά τους.

8) Μη ισχύον πιστοποιητικό ISO

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Οι οικονομικοί φορείς έπρεπε να υποβάλουν, σύμφωνα με τη διακήρυξη, πιστοποιητικό συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που να πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης EXC 3 (άρθρο 11, Β: «... 4. Να διαθέτει Πιστοποίηση συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που να πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης (execution class) EXC3»). Ωστόσο, η εταιρεία ... έχει υποβάλει πιστοποιητικό EN 1090-2:2008 επικαιροποιημένο την 30.9.2019. Όμως, κατά τη χρονική στιγμή της ανανέωσης υπάρχει ήδη αναθεώρηση του προτύπου με το EN 1090-2:2018, όπως φαίνεται και από τη δική μας προσφορά αλλά και της εταιρείας .... Συνεπώς η ανανέωση έγινε στην παλιότερη μη ισχύουσα έκδοση του προτύπου και για αυτό το πιστοποιητικό είναι άκυρο. Ειρήσθω εν παρόδω, το συγκεκριμένο πιστοποιητικό αμφοτέρων των ανθυποψηφίων μας εταιρειών δεν έχει υποβληθεί νομίμως και κατά τους όρους της Διακήρυξης του διαγωνισμού και για άλλους λόγους όπως έχουμε ήδη αναφέρει.

9) Μη προσκόμιση απαιτούμενων από τη διακήρυξη δικαιολογητικών

Σύμφωνα με τη διακήρυξη, άρθρο 14, παρ. 3.2.1, «Οι προσφέροντες, θα πρέπει να δηλώνουν μαζί με την προσφορά τους τη χώρα καταγωγής του προσφερόμενου προϊόντος, την επιχειρηματική μονάδα στην οποία θα κατασκευαστεί το προϊόν, καθώς και τον τόπο εγκατάστασής της. Επίσης, στην προσφορά τους πρέπει να επισυνάψουν και υπεύθυνη δήλωσή τους προς την Εταιρεία ότι, η κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά τη μονάδα κατασκευής του τελικού προϊόντος και ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης αυτής ή ο επίσημος αντιπρόσωπός της έχει αποδεχθεί έναντι τους την εκτέλεση της συγκεκριμένης προμήθειας, σε περίπτωση κατακύρωσης στον προμηθευτή υπέρ του οποίου έγινε η αποδοχή. Προσφορά στην οποία δεν θα υπάρχουν οι ανωτέρω δηλώσεις θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Οι υπεύθυνες δηλώσεις φέρουν υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης».

Αντιθέτως, αμφότερες οι εταιρείες δεν έχουν συμπεριλάβει δήλωση αποδοχής εκτέλεσης προμήθειας, η οποία ζητείται επί ποινή αποκλεισμού με βάση το άρθρο 14 της διακήρυξης.

Επομένως, οι προσφορές τους πάσχουν και για αυτό τον αυτοτελή λόγο και είναι απορριπτές.

10) Άλλες πλημμέλειες στο ΕΕΕΣ

Εκτός από τις πλημμέλειες που αναφέρουμε σχετικά με το ΕΕΕΣ των δύο εταιρειών στα κεφάλαια 111.2 και II 1.7 της παρούσας, το συγκεκριμένο κρίσιμο έγγραφο παρουσιάζει και άλλες πλημμέλειες που στοιχειοθετούν αυτοτελείς λόγους αποκλεισμού.

Όπως, δε, έχει κριθεί παγίως και γίνεται δεκτό, από τη φύση του ΕΕΕΣ και το ΤΕΥΔ, ως ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412.2016, επέχει θέση υπευθύνου δηλώσεως, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής που ορίζονται στην οικεία προκήρυξη και στην κείμενη νομοθεσία, συνάγεται ότι δεν είναι επιτρεπτή η υποκατάστασή του από άλλα στοιχεία της προσφοράς διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα μη έχοντα τον αυτό δεσμευτικό χαρακτήρα. Άλλωστε, τόσο από το άρθρο 79 ν. 4412/2016, όσο και από την αιτιολογική σκέψη 84 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προκύπτει ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν, κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, και την παράλληλη υποβολή των σχετικών πιστοποιητικών /δικαιολογητικών, διότι με τον τρόπο αυτό παρακάμπτεται ο ως άνω κανόνας της προαπόδειξης, που εισάγει ο ν. 4412/2016, με την υποβολή του ΕΕΕΣ και προκαλείται πρόσθετο διοικητικό βάρος στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Στον σκοπό δε αυτό της θέσπισης του ΕΕΕΣ θα αντέκειτο η εκ των πραγμάτων διαμόρφωση υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών, προκειμένου να διαπιστώσουν την συμμόρφωση της προσφοράς προς τους όρους της Διακήρυξης, να ελέγχουν, πλην του ΕΕΕΣ, και αυτοβούλως υποβαλλόμενα δικαιολογητικά ή στοιχεία των υποχρεωτικώς μεν υποβαλλομένων δικαιολογητικών και εγγράφων, πλην μη απαιτούμενα κατά το παρόν στάδιο του διαγωνισμού (βλ. ΣτΕ 163/2020, 145'2019, ΔΕφΑΘ 188/2018, ΔΕφΘεσ. 166/2018, βλ. και ΔΕφΠατρ 59/2018). Υπό το ίδιο σκεπτικό, μία υπεύθυνη δήλωση, όπως το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, που ζητείται ρητώς από τη διακήρυξη δεν μπορεί να αναπληρώνεται από άλλα δικαιολογητικά (ΔΕφΘεσσ 4/2018). Ακόμα, δε, και εάν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι τα συμφέροντά της εξασφαλίζονται επαρκώς με τα υπόλοιπα

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

υποβληθέντα στοιχεία μιας προσφοράς «το γεγονός αυτό, και αληθές υποτιθέμενο, δεν θα μπορούσε να αναπληρώσει την κατά τη διακήρυξη υποχρέωση περί υποβολής ΕΕΕΣ. Ενόψει, εξάλλου, της αρχής της τυπικότητας των δημόσιων διαγωνισμών, η υποβολή του ΕΕΕΣ, το οποίο δεν αναπληρώνεται εκ μόνης της υποχρέωσης προσκομίσεως των απαιτούμενων για την απόδειξη των δηλωθέντων με το έντυπο αυτό στοιχείων κατά το στάδιο της ανακήρυξης του προσωρινού αναδόχου, απαιτείται, ακόμη και αν από τα λοιπά στοιχεία της προσφοράς του διαγωνιζομένου προκύπτει η δέσμευση του τρίτου για τη διάθεση των αναγκαίων για την εκτέλεση της συμβάσεως μέσω» (ΣΤΕ ΕΑ 114 2019).

Αναφορικά με την εταιρεία ..., λεκτέα τα εξής: Όπως ήδη έχουμε αναφέρει (κεφ. 111.2 της παρούσας), στο ΕΕΕΣ της εμπεριέχεται αγγλικό κείμενο το οποίο δεν αποτελεί άμεση απάντηση σε ερώτημα του ΕΕΕΣ αλλά παραπέμπει σε άλλο δικαιολογητικά, που προσκομίζει προς απόδειξη της ετήσιας παραγωγικής ικανότητας (άρθρο 14, 1.3.1.5). Από μόνη της η χρήση της αγγλικής γλώσσας στοιχειοθετεί λόγο αποκλεισμού, αλλά ακόμα και αν ήθελε κριθεί διαφορετικά, δεν είναι επιτρεπτή η συμπλήρωση, σύμφωνα με τη νομολογία που προπαρατέθηκε, κρίσιμων στοιχείων του ΕΕΕΣ από άλλα έγγραφα της προσφοράς, αφού το ΕΕΕΣ πρέπει να είναι αυτοτελώς άρτια και νομότυπα συμπληρωμένο προκειμένου να υποβληθεί επιτρεπτως. Αλλά και στην περίπτωση αυτή που ήθελε γίνει επιτρεπτή η παραπομπή, και πάλι το έγγραφο στο οποίο παραπέμπει είναι μη νομότυπα υποβληθέν αφού πρόκειται για ιδιωτικό έγγραφο που δεν είναι ούτε επικυρωμένο σύμφωνα με τον νόμο και τη διακήρυξη, ούτε συνοδεύεται από σχετική υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας των αναγραφόμενων (βλ. κεφ. III.4 της παρούσας), επομένως δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

Στην περίπτωση της εταιρείας ..., το ΕΕΕΣ υπογράφεται από τον/την ..., που όμως δεν προκύπτει από το ίδιο το ΕΕΕΣ υπό ποια ιδιότητα υπογράψει. Και σε αυτή την περίπτωση ισχύουν προφανώς τα ανωτέρω περί αυτοτέλειας του ΕΕΕΣ και μη επιτρεπτής παραπομπής σε άλλα έγγραφα, αλλά ακόμα και αν ήθελε γίνει επιτρεπτή η συσχέτιση με την εξουσιοδότηση που έχει γίνει στο πρόσωπό του, και πάλι αυτή είναι άκυρη για τους λόγους που αναφέρουμε στο κεφάλαιο III.6 της παρούσας, που για λόγους αποφυγής άσκοπων

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

επαναλήψεων δεν επαναλαμβάνουμε. Επομένως, τυπικά και ουσιαστικά ο/η ... δεν έχει το δικαίωμα να υπογράψει ψηφιακά τα προς κατάθεση έγγραφα και όσα φέρουν την υπογραφή του/της, όπως -και ιδίως- το ΕΕΕΣ, είναι άκυρα και καθιστούν -και για αυτό το λόγο- απορριπτέα την προσφορά της ως άνω εταιρείας.

Σε κάθε δε περίπτωση, η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ της ... στα στοιχεία των νομίμων εκπροσώπων είναι εσφαλμένη, αφού από τα ίδια τα έγγραφα που έχει προσκομίσει (αρχεία: ... και ...) προκύπτει ότι νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας είναι ο Πρόεδρος της ..., ο οποίος έχει εξουσιοδοτήσει την αντιπρόεδρο ... και αυτή με τη σειρά της τον ..., που εντέλει υπέγραψε την προσφορά. Άρα, στο ΕΕΕΣ έπρεπε να έχει δηλωθεί ο νόμιμος εκπρόσωπος ... και συμπληρωματικά ο ειδικός εκπρόσωπος που υπέγραψε το ΕΕΕΣ ....

Επομένως, και για αυτόν τον αυτοτελή λόγο πρέπει να απορριφθούν οι προσφορές των ως άνω εταιρειών.

IV. Μη επιτρεπτή εν προκειμένω η παροχή διευκρινίσεων ή η συμπλήρωση ελλειπόντων δικαιολογητικών

Όπως καταφανώς και χωρίς να καταλείπεται κανένα απολύτως περιθώριο αμφιβολίας απεδείχθη με όσα επικαλούμαστε στην προδικαστική μας προσφυγή, οι δύο ανθυποψήφια εταιρείες, ... και ..., δεν έχουν προσκομίσει νομότυπα πλήθος δικαιολογητικών σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης και τη νομοθεσία που διέπει τον διαγωνισμό, σε κάποιες περιπτώσεις δεν προσκόμισαν καν δικαιολογητικά. Μάλιστα, συμβαίνει κάποια από αυτά τα δικαιολογητικά να μην είναι έγκυρα για περισσότερους από ένα λόγους, κάθε ένας από τους οποίους στοιχειοθετεί αυτοτελή λόγο αποκλεισμού. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, όμως, στην αναθέτουσα αρχή δεν παρέχεται η ευχέρεια να ζητήσει διευκρινίσεις και συμπληρώσεις για μη υποβληθέντα ή μη νόμιμα υποβληθέντα δικαιολογητικά και στοιχεία (ΣτΕ 2660/2004, 3526/2001, 2854/1997, Γνωμ. ΝΣΚ 219/1995, ΕΛΣυν Τμ.νι/10/2008). Σε κάθε περίπτωση, η ευχέρεια του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία μιας σοβαρής ολιγωρίας του οικονομικού φορέα ή για τη διάσωση μιας προσφοράς που τελεί σε πλήρη έλλειψη στοιχείου της προσφοράς, που αποτελεί προαπαιτούμενο για το παραδεκτό της συμμετοχής του στο

διαγωνισμό, και ως εκ τούτου απαγορεύεται να κατατεθούν το πρώτον μετά την υποβολή της προσφοράς νέα έγγραφα σε αναπλήρωση ελλειπόντων ή σε αντικατάσταση μη νομίμως υποβληθέντων κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. ».

13. Επειδή, η πρώτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει «[...].Λόγοι απόρριψης της προδικαστικής Προσφυγής

I. Νόμω και ουσία αβάσιμη η Προσφυγή

i. Ως προς το εμπρόθεσμο κατάθεσης της προσφυγής

Η Προσφυγή, στο σκέλος που αφορά την εταιρία μας, θα πρέπει να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμη, καθότι η προσφορά μας, σύμφωνα με τους όρους του Διαγωνισμού και το νομοθετικό πλαίσιο που τον διέπει έγινε νομίμως τυπικά και τεχνικά αποδεκτή από τον .... Ανεξάρτητα από αυτό όμως, θεωρούμε ότι η προσφυγή της ... είναι εκπρόθεσμη, και εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να είναι, οπότε δεν υπάρχει κανένας λόγος να εξεταστεί η προσφυγή της επί της ουσίας, για τους παρακάτω λόγους:

1. Η ... αμέλησε να αναρτήσει την προσφυγή της στο ΣΥΣΤΗΜΑ, ήτοι στην πλατφόρμα της CosmoOne (σημειώνουμε ότι ο ... εξαιρείται της υποχρέωσης εκτέλεσης διαγωνισμών μέσω του ΕΣΗΔΗΣ). Ακόμα και σήμερα, αν κάποιος εισέλθει στο ΣΥΣΤΗΜΑ, μπορεί να διαπιστώσει ότι στην καρτέλα «Προσφυγές», δεν υφίσταται καμία ανάρτηση εκ μέρους της ..., ως είχε υποχρέωση βάσει του Νόμου 4412 άρθρο 362.1

«Άρθρο 362 Άσκηση προσφυγής - Άσκηση παρέμβασης

1. Η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού... ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ Συνεπώς, η προσφυγή της ... πρέπει να θεωρηθεί εκπρόθεσμη, και ως εκ τούτου άκυρη. Η ανάρτηση στο ΣΥΣΤΗΜΑ, πέραν της πληροφόρησης των λοιπών διαγωνιζομένων, διασφαλίζει αντικειμενικά και αδιάβλητα και την χρονική σφραγίδα (ημερομηνία και ώρα, λεπτό και δευτερόλεπτο) από το αυτοματοποιημένο ΣΥΣΤΗΜΑ. Συνεπώς, ακόμα και σήμερα δεν είναι δυνατόν να πιστοποιηθεί με ασφάλεια πότε η ... υπέβαλε την προσφυγή της.

Σημειώνεται ότι τα αποτελέσματα της τυπικής και τεχνικής αξιολόγησης ανακοινώθηκαν, δημοσιεύτηκαν και κοινοποιήθηκαν στους διαγωνιζομένους από το ΣΥΣΤΗΜΑ με ανάρτηση της ... την 25.09.20. Συνεπώς, η δεκαήμερη

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

προθεσμία υποβολής προσφυγών από τους ενδιαφερομένους έληξε την 05.10.20.

2. Εμείς, πληροφορηθήκαμε για την εν λόγω προσφυγή, μετά την εκπνοή της 10ημέρου προθεσμίας, την 06.10.20, λαμβάνοντας από το ΣΥΣΤΗΜΑ το εξής αυτοματοποιημένο μήνυμα:

From: <tenderONE@marketsite.gr>

Date: 10/6/2020 18:37

To: <europa@sdee-eu.com>

Subject: sourceONE: [...] [...] Tender Message Notification / Ειδοποίηση Αποστολής Μηνύματος A message concerning the Tender with ref/title ...- ... - ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ «Πύργων Γ ραμμών Μεταφοράς 150 kV και 400 kV» has been sent by .... This is the message text: Επισυνάπτεται η Προδικαστική Προσφυγή με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1419/06.10.2020 που υπέβαλε από 05.10.2020 ο οικονομικός φορέας .... Κάθε ενδιαφερόμενος τρίτος ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, δύναται σύμφωνα με το άρθρο 362, παρ. 3 του ν. 4412/16 να ασκήσει το δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής εντός δέκα (10) ημερών από τη λήψη της παρούσας γνωστοποίησης..

Any attachments are available (1) within the application, on the Communication Tab (2) through links in this email (login required beforehand).

Συνημμένα Αρχεία/Attachments

...-prosfygh-signed.pdf

Όπως σαφώς προκύπτει από το κείμενο της Ειδοποίησης, η ανάρτηση της Προσφυγής έγινε δευτερογενώς από την ... και όχι πρωτογενώς από την ..., ως εκείνη όφειλε να πράξει την 05.10.20.

Έτσι προκύπτει ξεκάθαρα ότι η ... έλαβε γνώση της προσφυγής από την ΑΕΠΠ, και όχι μέσω του ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ, (αφού ποτέ δεν αναρτήθηκε εκεί από την ...), αναφερόμενη στον αριθμό Πρωτοκόλλου της ΑΕΠΠ 1419/06.10.2020.

3. Το περίεργο είναι ότι αν κάποιος, σήμερα, κάνει κλικ στον ακόμα ενεργό σύνδεσμο *...-prosfygh-signed.pdf* που παραπέμπει στο κείμενο της προσφυγής της ..., θα διαπιστώσει ότι εμφανίζεται μόνο η πρώτη σελίδα της, και όχι οι υπόλοιπες - πρόκειται για ένα (σκόπιμα?) φθαρμένο (*corrupted*)

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

πλέον αρχείο στο οποίο δεν εμφανίζονται οι τελευταίες σελίδες που ήσαν χωρίς ηλεκτρονική υπογραφή και ημερομηνίες..

4. Ακόμα πιο περίεργο είναι το γεγονός ότι την 06.10.2020 προλάβαμε και κάναμε κλικ στον σύνδεσμο και κατεβάσαμε το πλήρες κείμενο της Προσφυγής. Το συγκεκριμένο αρχείο δεν φέρει ούτε ηλεκτρονική υπογραφή, που να διασφαλίζει την εγκυρότητα του, ούτε καν κάποια ημερομηνία (Σχετικό 2: ...-prosfygh-signed_20201006192313).

5. Η κατάσταση κατέστη πλέον έως ύποπτη, όταν η ... ανάρτησε την

08.10.20 στο ΣΥΣΤΗΜΑ Ανακοίνωση, ως ακολούθως: ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ Η ανάρτηση της προσφυγής από την ... την 06.10.20 που προκάλεσε την αποστολή του αυτοματοποιημένου μηνύματος την 06.10.20 (σημείο 2 ανωτέρω) έχει πλέον αντικατασταθεί από το νέο κείμενο.

Το συνημμένο κείμενο στην Ανακοίνωση της ... της 08.10.20 φέρει ηλεκτρονική υπογραφή της ... και ημερομηνία υπογραφής την

05.10.20 (Σχετικό 3: ...-prosfygh-signed).

Συγκρίνοντας τα Σχετικά 2 και 3, διακρίνουμε και άλλες διαφορές, πέραν της ηλεκτρονικής υπογραφής και ημερομηνίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

A. Το διαφορετικό format των δύο εγγράφων, σε περίπτωση εκτύπωσης (διαφορετικά μεγέθη εκτυπωμένων χαρακτήρων στην σελίδα)

B. Συγκρίνοντας τις ηλεκτρονικές ιδιότητες τους (File/ Properties/ Description), διαπιστώνονται ουσιαστικές διαφορές ως προς:

- την συσκευή δημιουργίας τους
- τον χρόνο δημιουργίας τους
- το χρησιμοποιηθέν πρόγραμμα (software version) δημιουργίας τους
- το εντελώς διαφορετικό μέγεθος αρχείου (8 MB, 1 MB)

Δεν προτιθέμεθα να αναζητήσουμε με την παρούσα τους λόγους για τους οποίους συνέβησαν όλες αυτές οι ανωμαλίες στο ΣΥΣΤΗΜΑ, αφού άλλωστε οι αντικαταστάσεις εγγράφων δεν εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΕΠΠ αλλά στις αρμοδιότητες της Δικαιοσύνης.

Σημειώνουμε επίσης ότι ακόμα και σήμερα δεν έχει αναρτηθεί στο ΣΥΣΤΗΜΑ από την ... καμία Απόφαση ή εντολή ή οιαδήποτε αντίδραση της ΑΕΠΠ έναντι της φερόμενης και παρουσιαζόμενης, αποκλειστικά από την ..., Προσφυγής της ..., όπου θα μπορούσαμε να πληροφορηθούμε τις νόμιμες εντολές της και προθεσμίες, όπως προβλέπει η Νομοθεσία.

Προφανέστατα όμως, πέραν των συγκεκριμένων ενδείξεων και αποδείξεων, εμμένουμε στο να καταδείξουμε το γεγονός ότι η Προσφυγή της ..., ήταν και εξακολουθεί ακόμα να παραμένει εκπρόθεσμη, όπως αποδεικνύεται από το σημείο 1 ανωτέρω, και συνεπώς η ΑΕΠΠ δεν πρέπει και δεν οφείλει να την εξετάσει καν επί της ουσίας της, ως ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ.

ii. Ως προς το σκέλος της ουσίας της Προσφυγής

Ειλικρινά αδυνατούμε (πέραν του ότι το θεωρούμε εντελώς περιττό, βάσει του ανωτέρω σημείου Β.1.ι) να υπεισέλθουμε και να απαντήσουμε, σημείο προς σημείο, στις δεκάδες και πρωτοφανείς δικανικές ακροβασίες της προσφυγής, και μάλιστα εντός ασφυκτικής 10ήμερης προθεσμίας για την αντίκρουση τους, όταν μάλιστα η ... διέθετε άπλετο χρόνο για την προετοιμασία της, από της 28.05.20, οπότε δημοσιεύτηκαν από το ΣΥΣΤΗΜΑ όλες οι προσφορές στους συμμετέχοντες. Είναι καταφανής η επί μακρόν διύλιση του κώνωπα εκ μέρους της ..., προβλέποντας και φοβούμενη (δικαιολογημένα, ως απεδείχθη, με το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών), την συγκριτικά τεράστια οικονομική διαφορά των προσφορών μας - αντιγράφουμε από την Προσφυγή της (σελ. 4): [...] Η ... φέρεται να ομολογεί στην ίδια την προσφυγή της, ότι η προσφορά της Εταιρείας μας ήταν 3.469.680 €, ενώ η δική της 3.922.400 €, ήτοι ακριβότερη κατά 452.720 €, ή κατά 13,05% ακριβότερη από την προσφορά μας.

Και ενώ η ... διέθετε άπλετο χρόνο επί 4 και πλέον μήνες για να ανακαλύψει έστω και ένα τεχνικό ελάττωμα επί της τεχνικής προσφοράς μας, δεν ανακάλυψε ουδέν, αλλά εκμεταλλευόμενη την νομοθεσία και τις άνετες για την ίδια, ασφυκτικές δε για εμάς προθεσμίες, να προσφεύγει στην ΑΕΠΠ αιτούμενη να αποκλειστούμε για καθαρά τυπικούς λόγους, αποκλειστικά δικής της επινόησης, προς χάριν απομύζησης δικού της κέρδους σχεδόν μισού εκατομμυρίου € εις βάρος Επιχείρησης Δημοσίου συμφέροντος, και κατά συνέπεια εις βάρος όλων των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας, που

πληρώνουν μηνιαίες εισφορές για την ..., και αν αυτές δεν είναι επαρκείς, όλων των φορολογουμένων.

Απορούμε μάλιστα, πώς μπορούν να ερμηνευθούν, οι φαινομενικά ανεξήγητες αλληπάλληλες αναρτήσεις της ... στο ΣΥΣΤΗΜΑ διενέργειας του Διαγωνισμού, όταν η θμελής (και ως εκ τούτου κατά τεκμήριον αδιάβλητη) Επιτροπή τυπικής και τεχνικής αξιολόγησης των προσφορών, ομόφωνα ουδέν μεμπτόν ηύρε επί της προσφοράς μας - έναντι μυρίων δήθεν πλημμελημάτων καταλογιζομένων επ' αυτής στην Προσφυγή της ....

Ενδεικτικά αναφέρεται ως παράδειγμα, εις επίρρωσιν των επιχειρημάτων μας περί κατάχρησης και υπερβολής των επικαλουμένων από την ... νομικών επιχειρημάτων, η επίκληση νόμου περί συμβολαιογραφικών πράξεων αγοραπωλησίας, όπου εμπλέκονται αλλοδαποί, και όπου υφίσταται (λογικώς και δικαίως) υποχρέωση παρουσίας νόμιμου μεταφραστή.

Η παρούσα Διακήρυξη, αλλά και όλες οι λοιπές Διακηρύξεις διεθνών διαγωνισμών, επιτρέπουν την υποβολή των πάσης φύσεως τεχνικών εγγράφων στην αγγλική γλώσσα. Σύμφωνα με την (σαθρή) επιχειρηματολογία της ..., μία εταιρία με έδρα την ... ή την ..., θα όφειλε να προσκομίσει πιστοποίηση νόμιμου μεταφραστή, ώστε να αποδεικνύει ότι ο ... ή ο ... νόμιμος εκπρόσωπος που υπογράφει κείμενα στην Αγγλική γλώσσα, έχει λάβει γνώση από τον μεταφραστή (αφού κατά τεκμήριο οι ... ή οι ... δεν γνωρίζουν ούτε Αγγλικά, ούτε Ελληνικά)! Και αυτά τα επιχειρήματα προβάλλονται στον 21ο αιώνα, όταν οι ακριβείς μεταφράσεις κειμένων, από οποιαδήποτε γλώσσα σε άλλη γλώσσα είναι θέμα δευτερολέπτων! Και εν πάσει [sic] περιπτώσει, οι διεθνείς Διαγωνισμοί δεν απαιτούν από τους υπογράφοντες να προσκομίσουν Πιστοποιητικά και αποδεικτικά γνώσης ούτε της Ελληνικής, ούτε της Αγγλικής για τα έγγραφα που υπογράφουν. Τί ακριβώς θέλει να πει η ...? Ότι κάποιος διαγωνιζόμενος στο μέλλον ενδέχεται να επικαλεστεί ότι δεν γνώριζε τί υπέγραφε? Τότε, οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής στον Διαγωνισμό, ή Καλής Εκτέλεσης, σύμφωνα με την επιχειρηματολογία της ... θα είναι ανίσχυρες και δεν θα δύνανται να καταπέσουν?!?! Τί σχέση έχουν αυτά με συμβολαιογραφικές δικαιοπραξίες μεταβίβασης?!

Παρόμοια επιχειρήματα θα μπορούσαν να κατατεθούν απέναντι σε όλα τα έωλα νομικά επιχειρήματα της ..., αλλά δεν υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος ούτε και η δυνατότητα να υπεισέλθουμε σε αντιπαραγωγικές διαδικασίες, ιδιαίτερα μάλιστα όταν η Προσφυγή της ... φέρεται ως ΝΟΜΙΚΑ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ως ΕΚΠΡΟΘΕΣΜΗ, ώστε να ασχοληθεί κάποιος πιο σοβαρά με αυτήν.».

14. Επειδή, η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει αντίστοιχα τα κάτωθι : « Β. Λόγοι απόρριψης της προδικαστικής Προσφυγής Ι. Απαράδεκτη η Προσφυγή

Στον «Οδηγό χρήστη Οικονομικού Φορέα για την εφαρμογή Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών», που αποτελεί μέρος των τευχών της Διακήρυξης, και συγκεκριμένα στην σελίδα 24 (Κεφάλαιο 11. Προσφυγές, Παρεμβάσεις και Επικοινωνία με ΑΕΠΠ), αναφέρεται: «Σε περίπτωση κατάθεσης Προσφυγής, επιλέγεται το αντίστοιχο tab «Προσφυγές» και • Αναγράφεται ο λόγος της προσφυγής.

- Επισυνάπτεται οτιδήποτε αφορά την εν λόγω προσφυγή με την επιλογή «Προσθήκη Συνημμένου».
- Κοινοποιείται προς την ΑΕΠΠ, Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών, μέσω e-mail η προσφυγή, αναγράφοντας στο πεδίο «Κοινοποίηση» την Διεύθυνση Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει υποδείξει η ΑΕΠΠ (aerp@aerp-procurement.gr ή άλλη που αναφέρεται στην κάθε διακήρυξη).

Όλα τα σχετικά αρχεία για την εξέταση της προσφυγής θα αποσταλούν προς την ΑΕΠΠ από την Αναθέτουσα Αρχή. Επί πλέον:

Στο Άρθρο 19 της Διακήρυξης (σύμφωνα και με τα Άρθρα 360 και 361 του Ν. 4412/2016) ορίζονται τα εξής:«1. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της Εταιρείας κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, δικαιούται να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της Εταιρείας, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του.

2. Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της Εταιρείας, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι:

(α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο Οικονομικό Φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία ...»

Κατά συνέπεια, η Προσφυγή προκειμένου να έχει ασκηθεί με παραδεκτό τρόπο έπρεπε να έχει κατατεθεί ηλεκτρονικά στο ΣΥΣΤΗΜΑ εντός 10 ημερών από την κοινοποίηση του Πρακτικού Τυπικής και Τεχνικής Αξιολόγησης. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η κοινοποίηση της πράξης του ... έλαβε χώρα την 25.09.20, όπως η ίδια η προσφεύγουσα δηλώνει στην σελίδα 4 της Προσφυγής της, άρα η Προσφυγή όφειλε να αναρτηθεί στο ΣΥΣΤΗΜΑ το αργότερο μέχρι την 05.10.20.

Όμως, ακόμα και μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει στην αντίστοιχη ιστοσελίδα «ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ» του ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ μια τέτοια ανάρτηση. Η εικόνα που παρουσιάζει η συγκεκριμένη ιστοσελίδα είναι ακριβώς η ίδια (λευκή) με αυτή που παρουσιάζεται ανωτέρω, στον Οδηγό χρήσης: ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

Συνεπώς, η υπό κρίση Προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί ως προφανώς απαράδεκτη.

II. Νόμω και ουσία αβάσιμη η Προσφυγή

Όπως προαναφέραμε, η κοινοποίηση της Προσφυγής μας έγινε πλήρως γνωστή από την ανάρτηση της στις Ανακοινώσεις του ... στην σχετική ιστοσελίδα, την 08.10.20:

ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

Είχε προηγηθεί ανάρτηση της την 06.10.20, το αρχείο όμως ήταν κατεστραμμένο και μόνο η πρώτη σελίδα μπορούσε να διαβαστεί. Ως εκ τούτου, την 07.10.20 ζητήσαμε από τον ... να το ανεβάσει εκ νέου στο ΣΥΣΤΗΜΑ, κάτι το οποίο έγινε την επομένη, 08.10.20

ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

Όπως γίνεται αντιληπτό, η παράλειψη ανάρτησης της Προσφυγής στο ΣΥΣΤΗΜΑ από την ... την 05.10.20, σε συνδυασμό με τις καθυστερήσεις του ... μέχρι την 08.10.20 μας στέρησε την δυνατότητα έγκαιρης ενημέρωσης και

προετοιμασίας, μειώνοντας δραστικά (κατά 20%) τον ελάχιστο χρόνο των 10 ημερών για την εμπρόθεσμη υποβολή της παρούσας Παρέμβασης μας.

Συνεπώς μας είναι πρακτικά αδύνατον να αντικρούσουμε ένα προς ένα, όλα τα επιχειρήματα που παραθέτει η Προσφεύγουσα, αλλά να τα απορρίψουμε όλα συλλήβδην ως άκρως τυπολατρικά, άνευ ουσίας και άνευ νομικής σημασίας.

Η πραγματική ουσία είναι ότι η ... δηλώνει στην προσφυγή της, ότι η προσφορά της Εταιρείας μας ήταν 3.553.520 €, ενώ η δική της ανέρχεται σε 3.922.400 €. Η αναφορά σε αθροίσματα είναι παραπλανητική, δεδομένου ότι, όπως προαναφέραμε, ο διαγωνισμός αφορά δύο είδη, συγκεκριμένα πύργους 150 KV και πύργους 400 KV. Σύμφωνα με την Διακήρυξη, η δεσμευτική προσφορά μας για τους πύργους 150 KV μας καθιστά μειοδότες, με τίμημα 2.805.000,00 €, έναντι τιμήματος 3.235.680,00€ που προσέφερε η προσφεύγουσα .... Η απόλυτη διαφορά μεταξύ των δύο προσφορών είναι 430.680 €, δηλαδή η προσφορά της ... είναι κατά 15,35% ακριβότερη».

15. Επειδή, ο αναθέτων φορέας με τις απόψεις του ισχυρίζεται συναφώς τα εξής: ...[.]...**ΤΟ ΑΒΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ**

Ως προς τον πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο λόγο της προσφυγής

Το άρθρο 80 του νόμου 4412/2016 και συγκριμένα η παράγραφος 10 αυτού προβλέπει ότι: «Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α'188). Ειδικά τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο. Στα έγγραφα της σύμβασης του άρθρου 53 μπορεί να ορίζεται ότι ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα - εταιρικά ή μη- με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, το άρθρο 10 «Υποβαλλόμενα στοιχεία» της διακήρυξης προβλέπει ότι «... Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Ειδικά, τα τεχνικά φυλλάδια και άλλα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς μπορεί να είναι μόνο στην αγγλική γλώσσα...» Εν συνεχεία, η παράγραφος 1 του ιδίου άρθρου προβλέπει «1. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά στα αγγλικά, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί στα αγγλικά, επικρατεί η ελληνική έκδοση. Τυχόν προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα».

Κατά το άρθρο 5 του ν. 2690/1999 (ΚΔΔιαδ) δημόσια έγγραφα είναι: α) τα διοικητικά, αυτά δηλαδή που συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις και β) τα ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες.

Το επικαλούμενο από την προσφεύγουσα άρθρο 14 της διακήρυξης προβλέπει τα ζητούμενα δικαιολογητικά της προσφοράς των υποψηφίων, ήτοι τον υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Τεχνική Προσφορά» και τον υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά».

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του νόμου και της διακήρυξης στην αγγλική γλώσσα δύναται να συντάσσονται ολικά ή μερικά : α) τα έγγραφα της σύμβασης, τα οποία συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, β) τα τεχνικά φυλλάδια και τα τεχνικά στοιχεία, ήτοι έγγραφα της προσφοράς που περιέχουν τεχνικά στοιχεία και πληροφορίες, σχετικά, ζητούμενες από τη διακήρυξη, τεχνικές απαιτήσεις και ικανότητες των υποψηφίων, τα οποία δεν απαιτείται να συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Επιπροσθέτως, μεταξύ των ζητούμενων από το ανωτέρω άρθρο 14 της διακήρυξης εγγράφων δεν απαιτείται η προσκόμιση δημοσίου εγγράφου παρά μόνο ιδιωτικών και τούτο, διότι, στο εν λόγω άρθρο δεν προβλέπονται τα αποδεικτικά έγγραφα μη πλήρωσης των τιθέμενων λόγων αποκλεισμού, στα οποία περιλαμβάνονται

πιστοποιητικά από δημόσιες αρχές. Έτερη είναι η περίπτωση της κατ' εξαίρεση προσκόμισης από υποψήφιο, με δική του βούληση, δημοσίου εγγράφου.

Κατόπιν των ανωτέρω, ορθά η εταιρεία μας έκανε δεκτές τις προσφορές των υποψηφίων εταιρειών «... και ... κρίνοντας ότι τα προσκομισθέντα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα τους κατατέθηκαν σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης. Οι προβαλλόμενοι με την παρούσα προσφυγή λόγοι ακυρώσεως είναι παντελώς αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν. Ειδικότερα:

Πρώτον, σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα τεχνικά φυλλάδια και τα τεχνικά στοιχεία, ήτοι έγγραφα της προσφοράς που περιέχουν τεχνικά στοιχεία και πληροφορίες, σχετικά, ζητούμενες από τη διακήρυξη, τεχνικές απαιτήσεις και ικανότητες των υποψηφίων δύναται να συντάσσονται μόνο στην αγγλική γλώσσα. Επομένως, τα κατωτέρω δικαιολογητικά των εν λόγω υποψηφίων εταιρειών είναι σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης.

α) Τα ΕΕΕΣ των υποψηφίων εταιρειών:

Ορθώς, και οι δύο ως άνω εταιρείες έχουν συμπληρώσει μόνο το πεδίο IV. «Κριτήρια Επιλογής» Γ. «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» του ΕΕΕΣ στην αγγλική γλώσσα και όχι και τα λοιπά πεδία αυτού. Η εν λόγω επιλογή δικαιολογείται και επιτρέπεται από τους ανωτέρω αναφερόμενους όρους της διακήρυξης, καθώς, το συγκεκριμένο πεδίο IV. Γ. «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» του ΕΕΕΣ αφορά τεχνικά στοιχεία που συνέχονται με τις τεχνικές απαιτήσεις και ικανότητες των υποψηφίων. Οι συμβάσεις που υποψήφιοι έχουν εκτελέσει στο παρελθόν, η μέθοδος εκτέλεσης αυτών και τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά συνέχονται άμεσα με την παρούσα τεχνική τους προσφορά, καθώς, βεβαιώνουν την τεχνική τους αρτιότητα για την ανάληψη της συγκεκριμένης σύμβασης, οι οποία έχει κοινά τεχνικά χαρακτηριστικά με τις ήδη εκτελεσθείσες από τους υποψηφίους συμβάσεις.

Επιπροσθέτως, τα αποδεικτικά έγγραφα των λεγομένων, σχετικά με την τεχνική επάρκεια των υποψηφίων, στο ΕΕΕΣ, έχουν και αυτά προσκομισθεί με την προσφορά των υποψηφίων στην αγγλική γλώσσα. Επομένως, σε περίπτωση συμπλήρωσης του συγκεκριμένου πεδίου του ΕΕΕΣ στην ελληνική γλώσσα και προσκόμισης των αποδεικτικών εγγράφων αυτών στην αγγλική γλώσσα ελλοχεύει ο κίνδυνος της ασυμφωνίας των τεχνικών όρων και επικράτησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη διακήρυξη, του κειμένου

στην ελληνική γλώσσα. Και τούτο μάλιστα, επί κειμένου με τεχνικό περιεχόμενο και εξειδικευμένους όρους, η απόδοση των οποίων από γλώσσα σε γλώσσα συνήθως οδηγεί όχι μόνο σε εννοιολογικά αλλά και πρακτικά προβλήματα, όπως, για παράδειγμα, προμήθειας αντικειμένου με διάφορα από τα ζητούμενα στη διακήρυξη χαρακτηριστικά. Σε κάθε περίπτωση, η παραδοχή του εν λόγω κινδύνου αποτέλεσε και έναν από τους λόγους, που τόσο, ο νόμος όσο, και η συγκεκριμένη διακήρυξη επιτρέπουν την προσκόμιση τεχνικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα και όχι στην ελληνική.

Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η συμπλήρωση μόνο ενός συγκεκριμένου πεδίου του ΕΕΕΣ στα αγγλικά, σε συνδυασμό με την υπογραφή αυτών από αλλοδαπό/ή εκπρόσωπο των εταιρειών αποτελεί απόδειξη του γεγονότος ότι οι προσφεύγοντες δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Ο εν λόγω ισχυρισμός της είναι αφενός, αόριστος καθώς, ούτε από τα στοιχεία της προσφοράς των εν λόγω εταιρειών, ούτε από έτερο αποδεικτικό προσκομιζόμενο, έστω με την προσφυγή της, στοιχείο προκύπτει ότι εκπρόσωποι των υποψηφίων εταιρειών δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, αφετέρου, αβάσιμος, γιατί η συμπλήρωση του συγκεκριμένου πεδίου στην αγγλική γλώσσα και όχι όλου του ΕΕΕΣ αποδεικνύει, ακριβώς το αντίθετο, ότι οι εκπρόσωποι των εταιρειών γνωρίζουν και την ελληνική και την αγγλική γλώσσα και για αυτό προέβησαν συνειδητά στη συμπλήρωση αυτού σε δύο γλώσσες.

β) Τα πιστοποιητικά ISO 9001, EN 1090-1, EN ISO 14001 και των δύο εταιρειών:

Τα εν λόγω πιστοποιητικά αποτελούν, σύμφωνα με το Μέρος II: Τεχνική ικανότητα του Παραρτήματος XII («Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής») του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής της τεχνικής ικανότητας των υποψηφίων και «βεβαιώνουν την καταλληλότητα των αγαθών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές ή πρότυπα»

Επομένως, ορθά, η εταιρεία μας έκανε δεκτά τα ανωτέρω τεχνικά πιστοποιητικά των υποψηφίων εταιρειών στην αγγλική γλώσσα, λόγω του τεχνικού τους περιεχομένου.

γ) Οι βεβαιώσεις χρηστών, δηλώσεις συνεργαζόμενων εργαστηρίων δοκιμών, δηλώσεις σχετικά με γαλβανιστήρια, πωλήσεις αντίστοιχου τύπου υλικών και λοιπές δηλώσεις σχετικά με τις αντίστοιχες εκτελεσθείσες στο παρελθόν συμβάσεις:

Ορθά, η εταιρεία μας έκανε δεκτά τα ανωτέρω δικαιολογητικά στην αγγλική γλώσσα, τα οποία βεβαιώνουν την τεχνική επάρκεια και αρτιότητα των υποψηφίων εταιρειών για την εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης.

Δεύτερον, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω όλα τα δικαιολογητικά που έχουν καταθέσει οι υποψήφιοι με την προσφορά τους είναι ιδιωτικά έγγραφα και μάλιστα αλλοδαπά. Οπότε, ο προβαλλόμενος λόγος «4. Πλημμέλειες στην επικύρωση ιδιωτικών εγγράφων, αλλά και δημοσίων» είναι πλήρως αβάσιμος. Συγκεκριμένα:

α) Τα πιστοποιητικά τεχνικής καταλληλότητας ISO:

Τα πιστοποιητικά τεχνικής καταλληλότητας ISO είναι ιδιωτικά έγγραφα, καθώς αυτά εκδίδονται από διαπιστευμένους προς τούτο ιδιωτικούς φορείς πιστοποίησης και αναφέρονται ως αποδεικτικά τεχνικών ικανοτήτων των οικονομικών φορέων στο Παράρτημα XII («Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής») του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016, Μέρος II (ΑΕΠΠ 278/2018). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα εν λόγω έγγραφα δύναται να είναι και αλλοδαπά, καθώς σύμφωνα με τη διακήρυξη, λόγω του τεχνικού περιεχομένου τους, δύναται να συνταχθούν στην αγγλική γλώσσα, όπως εν προκειμένω, των συγκεκριμένων υποψηφίων εταιρειών.

Επομένως, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί υποχρέωσης προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης, στην οποία να βεβαιώνεται η ακρίβεια του περιεχομένου των εγγράφων, σύμφωνα με τον ν.4412/2016 και τη διακήρυξη, είναι αβάσιμος, γιατί, αφορά τα ελληνικά ιδιωτικά έγγραφα και όχι τα αλλοδαπά των υποψηφίων εταιρειών.

β) Τα δικαιολογητικά έγγραφα του άρθρου 14 της διακήρυξης:

Το άρθρο 14 της διακήρυξης δεν προβλέπει την προσκόμιση δημοσίων αλλά ιδιωτικών εγγράφων και σε κάθε περίπτωση τα έγγραφα που προσκόμισαν με τις προσφορές τους οι συγκεκριμένες εταιρείες είναι ιδιωτικά έγγραφα και όχι δημόσια. Ειδικότερα, οι βεβαιώσεις χρηστών για ικανοποιητική λειτουργία που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν έχουν

συνταχθεί από δημόσιους φορείς για να απαιτείται αυτές να φέρουν σφραγίδα της Χάγης ή επικύρωση προξενικής αρχής, αντιθέτως, αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα χρηστών. Επομένως, ο προβαλλόμενος λόγος «5. Ως προς τα δημόσια έγγραφα, απουσία σφραγίδα της Χάγης (apostille) ή προξενικής επικύρωσης» ουδόλως ευσταθεί και πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τον έκτο λόγο της προσφυγής

Η παράγραφος Α2 του άρθρου 15 της διακήρυξης προβλέπει ότι «Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι Οικονομικοί Φορείς, πλην αυτών που εξαιρούνται από το νόμο, απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα της cosmoONE χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο www.cosmo-one.gr/register...».

Επομένως, οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς που καταθέτουν την προσφορά τους στον διαγωνισμό της εταιρείας μας πρέπει να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή. Έγγραφα που προσκομίζονται στο διαγωνισμό υπογεγραμμένα από τρίτους που δεν συμμετέχουν στον διαγωνισμό ως υποψήφιοι και δεν καταθέτουν προσφορά, δεν απαιτείται να φέρουν ψηφιακή υπογραφή, αρκεί απλώς να αποδεικνύεται το γνήσιο της τεθείσας στο εν λόγω έγγραφο υπογραφής. Το γνήσιο της υπογραφής σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν.2690/1999 βεβαιώνεται από Κ.Ε.Π. ή υπηρεσίες του δημοσίου τομέα.

Σε πλήρη συμφωνία με τα ανωτέρω η εταιρεία ... κατέθεσε τα έγγραφα της προσφοράς της ψηφιακά υπογεγραμμένα από τον νομίμως εξουσιοδοτημένο, για την κατάθεση της προσφοράς της, ... Ο εν λόγω εκπρόσωπος της εταιρείας είχε νομίμως εξουσιοδοτηθεί από την αντιπρόεδρο της εταιρείας, η οποία είχε νομίμως εξουσιοδοτηθεί από τον πρόεδρο και νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας. Οι εν λόγω εξουσιοδοτήσεις φέρουν θεώρηση γνησίου υπογραφής και είναι θεωρημένες με κρατική σφραγίδα. Σε καμία δεν περίπτωση, δεν απαιτείται από τη διακήρυξη οι εν λόγω εξουσιοδοτήσεις να φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή, όπως αβασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Επομένως, ορθώς η εταιρεία μας έκανε δεκτή την προσφορά της εν λόγω υποψήφιας.

Επιπροσθέτως, η εταιρεία «... και ... κατέθεσε με την προσφορά της την υπ' αριθμ. ... εγγυητική επιστολή συμμετοχής της τράπεζας ... και

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

συγκεκριμένα του κεντρικού καταστήματος αυτής των ... . Η εγγυητική επιστολή φέρει υπογραφή και αναγραφή ολογράφως του ονόματος του υπογράφοντος, του νομιμοποιούμενου προς υπογραφή προσώπου να δεσμεύσει με το περιεχόμενο του εγγράφου την εν λόγω τράπεζα. Ως εκ τούτου, ευκρινώς προκύπτει αφενός, η ταυτότητα του προσώπου του υπογράφοντος και επομένως η γνησιότητα του εγγράφου, αφετέρου, η ιδιότητα του υπογράφοντος, ως νόμιμου εκπροσώπου του φορέα, στο όνομα του οποίου συντάσσεται το έγγραφο και επομένως η δέσμευση του φορέα από το περιεχόμενο της δήλωσης. Σε κάθε περίπτωση, αν ήθελε υποτεθεί ότι η ταυτοποίηση της υπογραφής δεν είναι εν προκειμένω απαραίτητη επειδή στο σώμα αντίστοιχων εγγράφων, όπως έκρινε η αρχή σας επί ασφαλιστηρίων, εφόσον, αναφέρεται το όνομα του δηλούντος/ βεβαιούντος «οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, της αναθέτουσας αρχής συμπεριλαμβανομένης, να μπορεί σε κάθε περίπτωση να διακριβώσει την προέλευση του εγγράφου (πράγμα που εξάλλου συμβαίνει ακόμη και σε ένα απλό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)» (ΑΕΠΠ 828/2018 και 667/2018).

Επομένως, ορθά έκρινε η εταιρεία μας ότι η εγγυητική επιστολή της εταιρείας «... και ... κατατέθηκε νομίμως και φέρει υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου της τράπεζας και ψηφιακή υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου της υποψήφιας εταιρείας. Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν.

Ως προς τον έβδομο λόγο της προσφυγής

Σύμφωνα με το άρθρο 16 της διακήρυξης «Το νόμισμα με βάση το οποίο διεξάγεται ο Ηλεκτρονικός Πλειστηριασμός είναι το ΕΥΡΩ», άλλως η προσφορά των υποψηφίων κατατίθεται σε ΕΥΡΩ. Η διακήρυξη δεν απαγορεύει την προσκόμιση οικονομικών καταστάσεων και άλλων οικονομικών στοιχείων των υποψηφίων σε άλλο νόμισμα, εκτός από ευρώ.

Επομένως, ορθά η εταιρεία μας έκρινε σύμφωνες με τη διακήρυξη τις οικονομικές καταστάσεις των εν λόγω εταιρειών σε ... και σε ... και όχι σε ΕΥΡΩ. Ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός της προσφεύγουσας είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τον όγδοο λόγο της προσφυγής

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Η διακήρυξη στο άρθρο 11 Β. προβλέπει την προσκόμιση πιστοποιητικού EN 1090-1, το οποίο βρίσκεται σε ισχύ. Η εταιρεία ... προσκόμισε το ζητούμενο πιστοποιητικό σε ισχύ. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι το εν λόγω πιστοποιητικό είναι EN1090-1:2008 και οι φορείς πιστοποίησης δύνανται να εκδώσουν και νεότερο πιστοποιητικό, το EN 1090-2:2018 είναι αδιάφορο. Και τούτο, διότι, η διακήρυξη προβλέπει την προσκόμιση πιστοποιητικού EN 1090-1 σε ισχύ και όχι EN1090-2:2018, όπως αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Επομένως, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τον ένατο λόγο της προσφυγής

Και οι δύο υποψήφιος εταιρείες έχουν προσκομίσει με την προσφορά του τις ζητούμενες από το άρθρο 14 παρ. 3.2.1 δηλώσεις αποδοχής εκτέλεσης προμήθειας για την εταιρεία «... και ... και για την εταιρεία ... (υπ'αριθμ. ... και υπ'αριθμ. ... αρχεία, αντιστοίχως). Επομένως, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τον δέκατο λόγο της προσφυγής

Το ΕΕΕΣ αποτελεί υπεύθυνη δήλωση, με την οποία οι υποψήφιοι βεβαιώνουν την πλήρωση των ζητούμενων από τη διακήρυξη κριτηρίων. Και τούτο, προκειμένου, στο συγκεκριμένο στάδιο του διαγωνισμού να αποφεύγεται η προσκόμιση πληθώρας αποδεικτικών εγγράφων της πλήρωσης των κριτηρίων αυτών. Άλλως, στο ΕΕΕΣ δηλώνεται η πλήρωση των κριτηρίων και γίνεται παραπομπή σε έγγραφα, που αποδεικνύουν την πλήρωση αυτών και προσκομίζονται στον αναθέτοντα φορέα σε μεταγενέστερο στάδιο του διαγωνισμού.

Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι απαραδέκτως τα ΕΕΕΣ των εν λόγω εταιρειών περιλαμβάνουν παραπομπές σε άλλα έγγραφα της προσφοράς τους, γιατί, δήθεν θα έπρεπε όλες οι πληροφορίες να συμπεριλαμβάνονται στο ίδιο το έγγραφο, το ΕΕΕΣ, είναι πλήρως αβάσιμος. Επομένως, και αυτός ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Ως προς τη δήθεν μη επιτρεπτή παροχή διευκρινίσεων ή συμπλήρωση ελλειπόντων δικαιολογητικών

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας που διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις και όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣτΕ 2454/09, ΕΑ ΣτΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφαΘ 271/2011). Η αιτιολογική έκθεση για το άρθρο 102 του Ν.4412/2016, με τις εν λόγω διατάξεις για τη Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) αναφέρει ότι εισάγεται ρύθμιση η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις.

Κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 102 του ν.4412/2016 η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, είναι υποχρεωτική για την αναθέτουσα αρχή, αν επίκειται αποκλεισμός του από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς του. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης/διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασαφείς, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

Οι προβαλλόμενες από την προσφεύγουσα δήθεν πλημμέλειες των προσφορών των εν λόγω εταιρειών, όπως αυτές αναπτύσσονται με την παρούσα προσφυγή, σε καμία περίπτωση, δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν, ως ουσιώδεις μη δυνάμενες να θεραπευτούν με την παροχή διευκρινίσεων προς την εταιρεία μας. Ουδένως από τους προβαλλόμενους λόγους ακύρωσης δεν θα απαιτούσε για τη θεραπεία του αντικατάσταση μη υποβληθέντος δικαιολογητικού. Μολαταύτα, οι προσφορές των εν λόγω εταιρειών είναι σύμφωνες με τους όρους της διακήρυξης και η ασκηθείσα προσφυγή πρέπει να απορριφθεί...[.]».

16. Επειδή, με το υπόμνημά της η προσφεύγουσα επισημαίνει έτι περαιτέρω το εξής «Α) *Επί των απόψεων της Αναθέτουσας Αρχής*

1) Υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι ορθώς οι δύο ανθυποψήφιές μας εταιρείες συμπλήρωσαν το ΕΕΕΣ χρησιμοποιώντας σε άλλα χωρία την ελληνική γλώσσα και σε άλλα την αγγλική, διότι τα σημεία που αναφέρονται σε τεχνικά στοιχεία πρέπει να συντάσσονται στην αγγλική γλώσσα προς αποφυγή μεταφραστικών ασυμφωνιών. Και στηρίζει περαιτέρω το επιχείρημα της επί της παντελώς εσφαλμένης προϋπόθεσης ότι η πρόβλεψη «τα τεχνικά φυλλάδια και άλλα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς μπορεί να είναι μόνο στην αγγλική γλώσσα» στο άρθρο 10, παρ. 1, της διακήρυξης αφορά και στα αποδεικτικά έγγραφα, όπως είναι και το ΕΕΕΣ.

Όπως όμως με σαφήνεια αναφέρεται στο ίδιο άρθρο (παρ. 2) της διακήρυξης, «τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα», σε πλήρη συμφωνία και με τα οριζόμενα στο άρθρο 80, παρ. 10 και στο άρθρο 92, παρ. 4 του ν. 4412/2016.

Εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι το ΕΕΕΣ ως το μοναδικό δικαιολογητικό συμμετοχής στον διαγωνισμό με ισχύ προκαταρκτικής απόδειξης, προφανώς ούτε αποτελεί τεχνικό φυλλάδιο, ούτε οποιαδήποτε συνάφεια έχει το ΕΕΕΣ με τα τεχνικά φυλλάδια ή άλλα τεχνικά στοιχεία των προσφορών, διότι σε αυτό περιλαμβάνονται αποκλειστικά υπεύθυνες δηλώσεις των διαγωνιζομένων σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής. Οι δηλώσεις αυτές, επιτρέπεται προφανώς να γίνουν στη γλώσσα που κατανοεί ο δηλών αλλά στην περίπτωση που αυτή δεν είναι η ελληνική - στο σύνολο ή σε επιμέρους δηλώσεις του ΕΕΕΣ απαιτείται να συνοδεύεται, στη δεύτερη περίπτωση, από επίσημη μετάφραση.

Όπως άλλωστε έχει κριθεί πρόσφατα *ad hoc*, όλα τα έγγραφα που απαιτούνται για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό, τόσο δηλαδή η τεχνική και οικονομική προσφορά όσο και τα δικαιολογητικά συμμετοχής, απαίτηση που καταλαμβάνει και το ΕΕΕΣ, πρέπει να συντάσσονται -ή να μεταφράζονται- στην ελληνική γλώσσα, η δε ρητή αυτή απαίτηση καταλαμβάνει και το ΕΕΕΣ (ΣΤΕ ΕΑ 42/2020, σκέψη 11).

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

Η απαίτηση αυτή, που καταλαμβάνει και το ΕΕΕΣ, συνιστά ουσιώδη όρο ως προς τον τρόπο υποβολής των εγγράφων που περιλαμβάνονται στους φακέλους των προσφορών, η μη τήρηση του οποίου συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς ως τυπικώς μη αποδεκτής.

Ομοίως έχει κριθεί ότι συντρέχει νόμιμη περίπτωση απόρριψης της προσφοράς διαγωνιζομένου όταν το ΕΕΕΣ υποβάλλεται σε άλλη γλώσσα πλην της ελληνικής, χωρίς να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση στην ελληνική μη επιτρεπομένης της κλήσης του διαγωνιζομένου σε συμπλήρωση της προσφοράς (ΣτΕ ΕΑ 277/2019, σκέψη 7).

Αλλά και η Αρχή Σας, σε πρόσφατη απόφασή της όπου το ΕΕΕΣ είχε συνταχθεί στα αγγλικά, έκρινε ότι ένα δικαιολογητικά που συντάχθηκε σε άλλη γλώσσα θα πρέπει να συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση, προκειμένου να γίνει αποδεκτό. Η υποχρέωση αυτή, μάλιστα, του προσφέροντος αλλά και των τρίτων στους οποίους στηρίζεται ο φορέας, να υποβάλουν αποδεκτά τα ΕΕΕΣ σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης, δεν αίρεται ακόμα και από την παραδοχή ότι η μετάφραση του αρχείου .xml θα ήταν ευχερής διαδικασία για τον αναθέτοντα φορέα (ΑΕΠΠ 132/2020).

Εν προκειμένω η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι σε αυτό έχουν συμπληρωθεί στα αγγλικά μόνο το πεδίο IV. «Κριτήρια Επιλογής», Γ. «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» και όχι και τα λοιπά πεδία, επιχειρώντας προφανώς να αποδώσει στο πεδίο αυτό τον χαρακτήρα τεχνικού στοιχείου, πλην όμως όπως προαναφέρθηκε η υπεύθυνη δήλωση στο ανωτέρω πεδίο του ΕΕΕΣ ουδόλως αποτελεί τεχνικό στοιχείο της προσφοράς ούτε σχετίζεται με οποιονδήποτε τεχνικό όρο αλλά αφορά αμιγώς σε στοιχεία συμβάσεων (ποσά, ημερομηνίες κλπ) και λοιπές περιγραφές.

Περαιτέρω, το γεγονός, ότι τόσο στο ΕΕΕΣ της εταιρείας ... όσο και αυτό της εταιρείας ... οι συντάκτες τους απαντούν στην αγγλική γλώσσα ερωτήσεις που υποβάλλονται στην ελληνική, αποδεικνύει ότι δεν γνωρίζουν πλήρως την ελληνική γλώσσα και επομένως δεν είναι σε θέση να υποβάλουν έγκυρη και δεσμευτική δήλωση, όπως απαιτείται για το ΕΕΕΣ λόγω της φύσης του ως υπεύθυνης δήλωσης.

Τα υποστηριζόμενα στις απόψεις της αναθέτουσας αρχής περί κινδύνου ασυμφωνίας των τεχνικών όρων σε περίπτωση αναγραφής τους στα

ελληνικά, είναι όχι μόνον αόριστα αλλά και αλυσιτελή, διότι για όλα τα ξενόγλωσσα κείμενα επιτρέπεται η υποβολή τους σε επίσημη μετάφραση. Με τις απόψεις αυτές, η αναθέτουσα αρχή ακυρώνει την προβλεπόμενη από το νόμο επίσημη μετάφραση, η οποία μετάφραση καθίσταται όχι μόνο περιττή αλλά και προεξοφλείται η ανακρίβειά της (παρά τις προβλέψεις του νόμου για την εγκυρότητα των επίσημων μεταφράσεων).

Η πρόβλεψη του νόμου και της διακήρυξης για την υποβολή τεχνικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα, στόχο έχει να διευκολύνει τη συμμετοχή και τη διεύρυνση του ανταγωνισμού, απαλλάσσοντας τους ενδιαφερομένους οικονομικούς φορείς από την ανάγκη μετάφρασης πολυάριθμων πολλές φορές τεχνικών φυλλαδίων, και δεν προβλέφθηκε από το φόβο μεταφραστικών αβλεψιών, καθώς προφανώς μεταφραστικές ατέλειες μπορεί να υπάρξουν για κάθε τύπο λεξιλογίου, δεν απαγορεύεται όμως εν γένει από τον νόμο η μετάφραση, αντίθετα επιβάλλεται να είναι επίσημη ακριβώς για αυτό τον λόγο.

Ισχυρίζεται περαιτέρω η αναθέτουσα αρχή ότι για τον ίδιο ακριβώς λόγο ορθώς έκανε αποδεκτά τα ISO των δύο εταιρειών στην ... ή ... γλώσσα με μετάφραση στην αγγλική γλώσσα, αφού παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή πρότυπα.

Προς αποφυγή άσκοπων επαναλήψεων, επισημαίνουμε ότι η επίσημη μετάφραση θα έπρεπε να είναι, όπως αναφέρουμε ανωτέρω, βάσει της αδιάσπικτης διατύπωσης του νόμου και τα νομολογιακώς κριθέντα (ό.π., ΣΤΕ ΕΑ 42/2020, σκέψη II), στην ελληνική γλώσσα. Αντιθέτως, προσκομίζεται μετάφρασή τους μόνο στα αγγλικά. Ομοίως, ούτε οι βεβαιώσεις χρηστών, οι δηλώσεις συνεργαζομένων εργαστηρίων δοκιμών, οι δηλώσεις σχετικά με γαλβανιστήρια, οι πωλήσεις αντίστοιχου τύπου υλικών και οι λοιπές δηλώσεις σχετικά με τις αντίστοιχες εκτελεσθείσες στο παρελθόν συμβάσεις συνιστούν τεχνικά φυλλάδια ή έγγραφα με τεχνικό περιεχόμενο ώστε να είναι επιτρεπτή η υποβολή τους στην αγγλική γλώσσα.

2) Ισχυρίζεται, περαιτέρω, η Αναθέτουσα ότι, εφόσον τα πιστοποιητικά τεχνικής καταλληλότητας ISO εμπεριέχουν τεχνική ορολογία, μπορούν να συνταχθούν στην αγγλική γλώσσα, επομένως αποτελούν αλλοδαπά έγγραφα και άρα αβάσιμα αναφέρουμε στην προδικαστική μας προσφυγή ότι έπρεπε να είχε προσκομιστεί υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας του περιεχομένου τους.

Καταρχάς, για την υποχρέωση, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και της σχετικής νομολογίας, να υποβληθούν με επίσημη μετάφραση παραπέμπουμε ανωτέρω, προς αποφυγή κουραστικών επαναλήψεων.

Ταυτόχρονα, όμως, η Αναθέτουσα Αρχή συγχέει την υποχρέωση προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης περί ακρίβειας του περιεχομένου ενός ιδιωτικού εγγράφου με το αν αυτή αναφέρεται σε ελληνικό ή αλλοδαπό ιδιωτικό έγγραφο, αφού βάσει του Ν. 4412/2016 αλλά και της διακήρυξης, όπως διατείνεται, η υποχρέωση αυτή καταλαμβάνει μόνο τα ελληνικά ιδιωτικά έγγραφα.

Ο νόμος εν τούτοις είναι σαφέστατος, όπως και η διακήρυξη.

Σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 92 του Ν. 4412/2016 (Α' 147), «13. Τα έγγραφα του παρόντος υποβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94). Ειδικά τα αποδεικτικά τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους» και «8. Στις περιπτώσεις που με την αίτηση συμμετοχής ή την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α' 94) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβεια τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης», αντίστοιχα. Ο δε ν. 4250/2014, στο άρθρο Ι, παρ. 2 αναφέρει ότι «Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, καθώς και ευκρινή φωτοαντίγραφα από τα πρωτότυπα όσων ιδιωτικών εγγράφων φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α'. Ομοίως, υποβάλλονται και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο».

Η δε διακήρυξη, στο άρθρο 10, αναφέρει: «... Τα λοιπά αποδεικτικά, τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία

βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» (βλ. ad hoc και ΣΤΕ ΕΑ 133/2019).

Ουδεμία αναφορά και καμία απολύτως διάκριση, επομένως, γίνεται μεταξύ ελληνικών και/ή αλλοδαπών έγγραφα. Αντίθετα, νόμω επιβάλλεται τα ιδιωτικά έγγραφα, ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης, να είναι είτε επικυρωμένα είτε σε απλά φωτοαντίγραφα, συνοδευόμενα από υπεύθυνη δήλωση ακρίβειας περιεχομένου.

Μία τέτοια ανεπίτρεπτη διάκριση υπέρ αλλοδαπών οικονομικών φορέων θα ήταν, εξάλλου, και αντίθετη στο πνεύμα και τη λογική των δημοσίων συμβάσεων που επιβάλλουν τον επί ίσοις όροις ανταγωνισμό.

Καθίσταται προφανές ότι το εν λόγω επιχείρημα της Αναθέτουσας Αρχής δεν βρίσκει κανένα έρεισμα, είναι παντελώς αβάσιμο αφού ο νόμος και η διακήρυξη που επικαλείται επιβάλλουν το ακριβώς αντίθετο, και επομένως, και για αυτό το λόγο είναι απορριπτέα προσφορά που δεν πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

3) Σύμφωνα με την αναθέτουσα αρχή, το άρθρο 14 της διακήρυξης προβλέπει προσκόμιση μόνο ιδιωτικών εγγράφων, επομένως ως τέτοια τα επίμαχα προσκομιζόμενα έγγραφα δεν απαιτείται να φέρουν σφραγίδα της Χάγης ή επικύρωση προξενικής αρχής.

Κατ' αρχάς επισημαίνεται ότι η φύση του εγγράφου ως ιδιωτικού ή δημόσιου δεν καθορίζεται από τη Διακήρυξη αλλά από τον φορέα έκδοσής του.

Εν προκειμένω, όπως προβάλλουμε στην προδικαστική προσφυγή μας, σειρά δικαιολογητικών, όπως ενδεικτικά το από 3.7.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου του Διευθυντή Γραμμών Μεταφοράς της ..., από 4.5.2017 έγγραφο της ..., από 10.10.2019 πιστοποιητικό συμπλήρωσης έργου της ..., τα οποία φέρουν στρογγυλή σφραγίδα και σχετική βεβαίωση δημόσιας αρχής στο σώμα τους, τα οποία προσκομίζει η εταιρεία ..., αν και δημόσια έγγραφα, δεν φέρουν την επισήμειωση της Σύμβασης της Χάγης και δεν είναι έγκυρα.

Ιδίως δε ως προς το από 19.3.2019 πιστοποιητικό απόδοσης της ..., με δεδομένο ότι η ... δεν έχει προσχωρήσει στη σύμβαση της Χάγης, το εν λόγω

δημόσιο έγγραφο θα έπρεπε να έχει θεωρηθεί από την αρμόδια προξενική αρχή-

Ως προς την εταιρεία ..., αυτή δεν έχει υποβάλει κανένα δημόσιο έγγραφο που ζητείται στο άρθρο 14 στην ελληνική γλώσσα και κανένα δεν φέρει επικύρωση από προξενική αρχή.

Με βάση τα ανωτέρω, ως δημόσια έγγραφα, τα προσκομιζόμενα έγγραφα θα έπρεπε να φέρουν την επιστημείωση της Σύμβασης της Χάγης ή θεώρηση από αρμόδια προξενική αρχή.

Η αναθέτουσα αρχή, αντίθετα, δεν αιτιολογεί πώς έκρινε ότι τα προσκομιζόμενα έγγραφα είναι ιδιωτικά, καίτοι φέροντα στρογγυλή σφραγίδα ή έχοντα ακόμα και ρητή αναφορά στα ελληνικά ότι είναι δημόσια, όπως το εκδοθέν από τη «Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρικής Μετάδοσης του Υπουργείου Ηλεκτρισμού της Δημοκρατίας του ...» (τα ... έγγραφα δεν συνοδεύονται καν από μετάφραση, παρά μόνο έχουν στρογγυλή σφραγίδα). Παρόλα αυτά, για τα επίμαχα δικαιολογητικά και των δύο εταιρειών η Αναθέτουσα διαπίστωσε ότι αυτά είναι ιδιωτικά, προφανώς παρερμηνεύοντας το άρθρο 14 της διακήρυξης και εκκινώντας για τη διαμόρφωση της εσφαλμένης κρίσης της από το ότι αφού το συγκεκριμένο άρθρο ζητά μόνο ιδιωτικά έγγραφα άρα και τα προσκομιζόμενα θα είναι κατ' επέκταση ιδιωτικά, ενώ από μία απλή επισκόπησή τους διαπιστώνει κανείς ότι πρόκειται για δημόσια έγγραφα. Ακόμα δε και αν θεωρηθούν ιδιωτικά έγγραφα, αυτά προσκομίστηκαν παρατύπως σε απλά αντίγραφα, όπως αναλύουμε ανωτέρω.

4) Υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι οι εξουσιοδοτήσεις που δίνουν το δικαίωμα στον ... να υπογράψει ψηφιακά τα έγγραφα της εταιρείας ... φέρουν θεώρηση γνησίου υπογραφής και είναι θεωρημένες με κρατική σφραγίδα. Ωστόσο, στα επίμαχα έγγραφα (ήτοι στην από 24.5.20 εξουσιοδότηση (ο τίτλος του αγγλικού κειμένου είναι «...» και του αρχείου ...) του προέδρου και νομίμου εκπροσώπου ... προς την αντιπρόεδρο ... και στην από 24.5.20 (μετ)εξουσιοδότηση (ο τίτλος του αγγλικού κειμένου είναι «...» και του αρχείου ...) της αντιπρόεδρου ... προς τον κύριο εκπρόσωπο marketing για την Ελλάδα ...) δεν προκύπτει καν η ύπαρξη κειμένου που να βεβαιώνει τη θεώρηση του γνησίου υπογραφής, οι δε ... χαρακτήρες εντός της κρατικής σφραγίδας -εκτός του ότι από τη διακήρυξη δεν προβλέπεται η χρήση ...

γλώσσας- είναι παντελώς ακατανόητοι στον μη κατέχοντα την ... γλώσσα ώστε να εξαχθεί κάποιο συμπέρασμα ως προς το τι σημαίνουν.

Ως προς τις αιτιάσεις για την εγγυητική επιστολή της ..., επισημαίνουμε ότι το εν λόγω έγγραφο φέρει ψηφιακή υπογραφή του παραλήπτη, επομένως δεν είναι το πρωτότυπο έγγραφο, αλλά αντίγραφο, και ως αντίγραφο ιδιωτικού εγγράφου θα έπρεπε να έχει επικυρωθεί ή να συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας του περιεχομένου του. Επομένως, σύμφωνα και με τις υπ' αρ. 323/2020 και 324/2020 αποφάσεις της Αρχής Σας, που παραθέτουμε και στην προδικαστική μας προσφυγή, έχει κατατεθεί με μη σύννομο τρόπο και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

5) Όπως αναφέρουμε στον 7^ο λόγο της προσφυγής μας, αμφότερες οι εταιρείες έχουν χρησιμοποιήσει στην προσφορά τους και άλλο νόμισμα εκτός από το ΕΥΡΩ. Συγκεκριμένα, η ... έχει χρησιμοποιήσει ... στο πεδίο IV.Γ. τεχνική και επαγγελματική ικανότητα στο ΕΕΕΣ και έχει υποβάλει δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις σε ... και ..., ενώ σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι καν διακριτό το χρησιμοποιούμενο νόμισμα. Σε συνδυασμό με τη συνεχώς - καθοδικά· μεταβαλλόμενη ισοτιμία της ..., η οποία, κατά τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος, έχει χάσει πάνω από το 38% της αξίας της σε σχέση με το ... και σχεδόν το 48% σε σχέση με το ευρώ, καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής η αποτύπωση των ποσών σε ΕΥΡΩ προκειμένου να γίνει εξακρίβωση της πλήρωσης των οικονομικών κριτηρίων και αντικειμενική σύγκριση με άλλες προσφορές άλλων υποψηφίων.

Για την εταιρεία ... παραπέμπουμε στους ισχυρισμούς στην προσφυγή μας σχετικά με τη χρήση του κινεζικού γουάν και τονίζουμε ιδιαίτερα τη χρησιμοποίησή του και στο ΕΕΕΣ στο πεδίο IV.Β, ως προς τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών, επομένως η προσφορά της δεν κατετέθη σε ΕΥΡΩ όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει η αναθέτουσα αρχή.

Μάλιστα, η τελευταία αποσιωπά εντελώς στις απόψεις της το ότι έκανε παράνομα αποδεκτές τις οικονομικές καταστάσεις των ετών 2017, 2018 και 2019 για την εταιρεία ..., ενώ η διακήρυξη ζητούσε αυτές των ετών 2016, 2017 και 2018, όπως αναδεικνύουμε στην προδικαστική μας προσφυγή.

Επομένως, και για τους ανωτέρω λόγους οι προσφορές των δύο εταιρειών πάσχουν και είναι απορριπτέες.

6) Στην προδικαστική μας προσφυγή προβάλλουμε ότι η εταιρεία ... προσκόμισε παράτυπα πιστοποιητικό EN: 1090- 2:2008 επικαιροποιημένο την 30.9.2019, χρονική στιγμή που είχε ήδη αναθεωρηθεί με το πρότυπο EN:1090-2:2018, με την πιο πρόσφατη μορφή του να ισχύει από την 1η. 1.2019. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει στις απόψεις της ότι νομίμως η εν λόγω εταιρεία προσκόμισε νόμιμα πιστοποιητικό EN 1090-1:2008 αφού η διακήρυξη ζητούσε απλώς πιστοποιητικό EN 1090-1. Πλην όμως η διακήρυξη όταν αναφέρεται σε πρότυπα με τον γενικό τύπο, προφανώς αναφέρεται στο ισχύον πρότυπο και όχι σε πρότυπα τα οποία δεν ισχύουν.

Ως εκ τούτου, μόνο το εν ισχύ πρότυπο μπορούσε να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος και επαρκώς ενημερωμένος οικονομικός φορέας, σύμφωνα με όσα απαιτούσε η διακήρυξη, και τούτο είναι το EN:1090-2:2018, ενώ το προσκομιζόμενα από την εταιρεία ... πιστοποιητικό έχει εκδοθεί βάσει προτύπου που έχει καταργηθεί, δεν είναι σε ισχύ και δεν θα έπρεπε να γίνει δεκτό.

7) Στις απόψεις της η Αναθέτουσα Αρχή αντικρούει τον ένατο ισχυρισμό μας στην προδικαστική μας προσφυγή, ότι οι εταιρείες ... και ... δεν έχουν συμπεριλάβει δήλωση αποδοχής εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 14, παρ, 3.2.1, της διακήρυξης, αναφέροντας ότι έχουν προσκομίσει τέτοιες δηλώσεις. Ωστόσο οι υποβληθείσες από τις δύο εταιρείες υπεύθυνες δηλώσεις δεν έχουν το αξιούμενο από τη Διακήρυξη περιεχόμενο αφού δεν αναφέρουν ότι αποδέχονται την εκτέλεση της συγκεκριμένης προμήθειας, ώστε να δεσμεύονται αντιστοίχως έναντι της αναθέτουσας αρχής.

8) Τέλος, η αναθέτουσα αρχή επιχειρεί να ανατρέψει την καθιερωμένη, αδιαμφισβήτητη και πάγια χρήση του ΕΕΕΣ ως του κατεξοχόν δεσμευτικού και προαποδεικτικού δικαιολογητικού περί πλήρωσης των κριτηρίων από έναν οικονομικό φορέα, ισχυριζόμενη ότι νομίμως σε αυτό μπορούν να περιλαμβάνονται παραπομπές σε άλλα έγγραφα αντί της αυτούσιας ορθής συμπλήρωσής του.

Όπως, όμως, αναλύουμε στην προδικαστική μας προσφυγή, και έχει κριθεί, απαιτείται το ΕΕΕΣ να είναι πλήρως συμπληρωμένο και δεν συμπληρώνεται από άλλα στοιχεία της προσφοράς, αφού λειτουργεί ως το

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

έγγραφο προκαταρκτικής απόδειξης από το οποίο κρίνεται αν ο εκάστοτε υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις της διακήρυξης.

Υπό το πρίσμα αυτό, έχει κριθεί πολλακίς ότι δεν υποχρεούται η αναθέτουσα αρχή στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού να ελέγχει άλλα έγγραφα που αυτοβούλως προσκομίζει ένας φορέας ή που απαιτούνται σε επόμενο στάδιο (βλ. ΣτΕ 163/2020, 145/2019, ΔΕφΑΘ 188/2018, ΔΕφΘεσ. 166/2017, ΔΕφΠατρ 59/2018) και ότι δεν μπορεί μία υπεύθυνη δήλωση (όπως είναι το ΕΕΕΣ) να αναπληρώνεται από άλλα δικαιολογητικά (ΔΕφΘεσ. 4/2018). Τέλος, έχει κριθεί ότι η νομότυπη υποβολή του ΕΕΕΣ απαιτείται ακόμα και αν από άλλα στοιχεία της προσφοράς προκύπτει η δέσμευση για διάθεση των αναγκαίων μέσων για την εκτέλεση της σύμβασης (ΣτΕ ΕΑ 114/2019).

Εν προκειμένω, η μη νόμιμη και πλημμελής συμπλήρωση του ΕΕΕΣ δεν μπορεί να διασωθεί από την παραπομπή σε άλλα έγγραφα, διότι επιπροσθέτως:

- για τη μεν εταιρεία ... το δικαιολογητικά στο οποίο παραπέμπει αφορά σε μη νομότυπα υποβληθέν έγγραφο, ως μη επικυρωμένο ιδιωτικό ή συνοδευόμενο από υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας του περιεχομένου του έγγραφο,

- για τη δε εταιρεία ... και ... οφείλουμε να επαναλάβουμε τα στην προσφυγή μας αναφερόμενα, ότι το ΕΕΕΣ της δεν έχει υπογράψει από το πρόσωπο που έχει την κατά τον νόμο υποχρέωση, αφού δεν προκύπτει υπό ποια ιδιότητα υπογράφει ο .... Το ΕΕΕΣ της, δηλαδή, δεν ισχυριζόμαστε ότι παραπέμπει σε κάποιο άλλο έγγραφο, όπως εσφαλμένα θα μπορούσε να συμπεράνει κανείς από τον τρόπο που έχει διατυπωθεί και αυτός ο ισχυρισμός της Αναθέτουσας. Αντιθέτως, επιχειρηματολογώντας επικουρικά περί της μη ορθής συμπλήρωσής του, τονίζουμε ότι ακόμα και αν από άλλα έγγραφα θα μπορούσε αυτοβούλως η Αναθέτουσα Αρχή να συνάγει την ιδιότητα του υπογράφοντος, που δεν επιτρέπεται βάσει νόμου, και στην περίπτωση αυτή τα εν λόγω έγγραφα δεν έχουν κατατεθεί νομίμως και άρα είναι μη αποδεκτά. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και από τα έγγραφα αυτά, προκύπτει ότι ως νόμιμος εκπρόσωπος στο ΕΕΕΣ έπρεπε να έχει δηλωθεί ο ... και συμπληρωματικά ο ειδικός εκπρόσωπος ..., που τελικά το υπέγραψε.

9) Σύμφωνα με πάγια νομολογία, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457,364 09, 738/09, 180/09, 567 08, 3075/08, 307/07, ΔΕΙρΑΘ 271/2011). Ειδικότερα, μια προσφορά δε δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ. συναφώς αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κλπ. C 599/10 EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:20 13:647, σκέψη 36). Οποιοδήποτε αίτημα για διευκρίνιση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μόνον την άρση κάποια ασάφειας και όχι την τροποποίηση της προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C- 131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Η αίτηση διευκρίνισης προσφοράς δεν επιτρέπεται να καταλήξει στο να υποβάλει ο προσφέρων στην πραγματικότητα νέα προσφορά (ΔΕΕ απόφ. της 4ης Μαΐου 2017, C-387/14 - Esaprojekt, σκ. 39-44, απόφ. της 7ης Απριλίου 2017, C-324/14 Partner Apelski Dariusz, σκ. 64). Αντιθέτως, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται, σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας, να ελέγχουν με αυστηρότητα την τήρηση των όρων της Διακήρυξης, που οι ίδιες έχουν καθορίσει και να αποκλείουν από το διαγωνισμό τις προσφορές που δεν περιέχουν τα έγγραφα ή στοιχεία που απαιτούνται από τη διακήρυξη με ποινή αποκλεισμού (C33612) Manova και C-4213 (Cartiera dell' Adda), αποκλεισμένης της υποβολής εγγράφων μετά την εκπνοή της προθεσμίας που τίθεται στη διακήρυξη (C -387/14 (Esaprojekt) και των διορθώσεων παραλείψεων, οι οποίες, κατά τις ρητές διατάξεις των εγγράφων του διαγωνισμού, πρέπει να συνεπάγονται τον αποκλεισμό του προσφέροντος (ΔΕΕ απόφ. της 6η Νοεμβρίου 2014, C-42/13- Cartiera dell' Adda, σκ. 41-46).

Τα ανωτέρω νομολογιακά δεδομένα έχουν πλέον αποτυπωθεί στο άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24 και στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την παρ. 4 του οποίου η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητά έγγραφη διευκρίνιση του περιεχομένου της προσφοράς υποψηφίου εάν αυτή περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που κρίνονται θεραπεύσιμα. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

Εν προκειμένω, έχει αποδειχθεί πέρα πάσης αμφιβολίας ότι αμφότερες οι ανθυποψήφίες μας εταιρείες είτε έχουν προσκομίσει παράτυπα πλήθος εγγράφων, τα οποία παρανόμως έκρινε αποδεκτά η Αναθέτουσα Αρχή, είτε δεν έχουν προσκομίσει καν τα απαιτούμενα από τη Διακήρυξη δικαιολογητικά. Οι ελλείψεις ή πλημμέλειες αυτές σε κρίσιμα έγγραφα που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν επουσιώδεις, ώστε να επιτρέπεται η διευκρίνισή τους, αφού κάτι τέτοιο θα απαιτούσε την υποβολή νέων δικαιολογητικών σε αντικατάσταση ή αναπλήρωση των μη προσηκόντων που κατατέθηκαν. Επομένως, η ευχέρεια του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία μιας σοβαρής ολιγωρίας του οικονομικού φορέα ή για τη διάσωση μιας προσφοράς που τελεί σε πλήρη έλλειψη στοιχείου της προσφοράς, που αποτελεί προαπαιτούμενο για το παραδεκτό της συμμετοχής του στο διαγωνισμό, και ως εκ τούτου απαγορεύεται να κατατεθούν το πρώτον μετά την υποβολή της προσφοράς νέα έγγραφα σε αναπλήρωση ελλειπόντων ή σε αντικατάσταση μη νομίμως υποβληθέντων κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων.

Β) Επί των παρεμβάσεων επισημαίνουμε κατ' αρχάς το παράδοξο, ότι οι δύο παρεμβάσεις των δύο -ανταγωνιστικών μεταξύ τους- εταιρειών είναι σχεδόν πανομοιότυπες. Χαρακτηριστικά επισημαίνεται ότι στην ταυτόσημη από άποψη περιεχομένου πρώτη σελίδα των παρεμβάσεων, απαντώνται ακριβώς τα ίδια γραμματικά σφάλματα, ήτοι η φράση «της τεχνική προσφορά», χωρίς

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

τελικό σίγμα, και η φράση «η οποία μάς κοινοποιήθηκε», με τονισμένη τη λέξη «μας». Πέραν των παραδόξων αυτών επισημαίνουμε τα εξής:

Σύμφωνα και με το άρθρο 19 της διακήρυξης, αναρτήσαμε νομίμως και εμπροθέσμως στις 5.10.2020 την προδικαστική μας προσφυγή μέσω του συστήματος «source ONE» ηλεκτρονικών διαγωνισμών της Εταιρείας cosmoONE (εφεξής ΣΥΣΤΗΜΑ), ήτοι εντός δέκα ημερών από την κοινοποίηση σε εμάς, στις 25.9.2020, της προσβαλλόμενης πράξης (άρθρο 361 του Ν. 4412/2016), αποστέλλοντάς την ταυτόχρονα και με ηλεκτρονική αλληλογραφία στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Προέδρου της ΑΕΠΠ.

Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται καταρχάς πέρα πάσης αμφιβολίας από την ..ΠΑΡΑΤΙΘΕΤΑΙ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ Η αναθέτουσα αρχή, ως είχε υποχρέωση εκ του άρθρου 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 κοινοποίησε την προσφυγή μας σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, και στις παρεμβαίνουσες, με το ακόλουθο μήνυμα, στο οποίο βεβαιώνεται τόσο η ημερομηνία ανάρτησης της προσφυγής μας όσο και ο αριθμός κατάθεσης που έλαβε στην Αρχή Σας: «Επισυνάπτεται η Προδικαστική Προσφυγή με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1419/06 10.2020 που υπέβαλε από 05.10.2020 ο οικονομικός φορέας 1ΝΤΡΑΚΑΤ».

Εκ των ανωτέρω, συνάγεται ότι η προδικαστική μας προσφυγή έχει κατατεθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα, όπως πιστοποιείται με την μη επιδεχόμενη αμφισβήτησης ηλεκτρονική χρονοσήμανση που έλαβε μέσω του ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ, όσα δε αντιθέτως προβάλλονται είναι απορριπτέα ως παντελώς αναληθή και σε κάθε περίπτωση αβάσιμα.

Περαιτέρω, η εταιρεία ..., προφανώς από άγνοια του νόμου και της ισχύουσας νομολογίας, προβάλλει ότι η προσφυγή μας είναι απαράδεκτη, ωστόσο, ως γνωστόν, δεν αποτελεί υποχρέωση του προσφεύγοντος η κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής, αλλά της αναθέτουσας αρχής (άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016), ώστε να τίθεται ζήτημα απαράδεκτου ή εκπροθέσμου άσκησης της, η δε προθεσμία για την άσκηση της παρέμβασης εκκινεί από την κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής (άρθρο 362 του Ν. 4412/2016), ως τέτοιας νοούμενης της πλήρους γνώσης αυτής. Η καθυστερημένη κοινοποίηση της προσφυγής στην παρεμβαίνουσα -και αληθής υποτιθέμενη- ουδόλως επιδρά στο κύρος ή στο εμπρόθεσμο αυτής, αλλά μόνον στην έναρξη της προθεσμίας άσκησης παρέμβασης. Ως εκ τούτου, εάν

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

πράγματι η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την προσφυγή μας στις 8.10.2020, η ημερομηνία αυτή αποτελεί την αφετηρία για την άσκηση παρέμβασης, η οποία είναι δεκαήμερη, όπως ομοίως δεκαήμερη είναι και η προθεσμία άσκησης της προδικαστικής προσφυγής, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η ισότητα των δικονομικών όπλων των «διαδίκων» ενώπιον της ΑΕΠΠ.

Επομένως, οι ισχυρισμοί της εν λόγω παρεμβαίνουσας ότι εντός αυτού του χρονικού διαστήματος δεν δύναται η εν λόγω εταιρεία να απαντήσει επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής μας είναι προδήλως αβάσιμοι και αλυσιτελώς προβάλλονται.

Αποτελούν δε πρόσχημα στην καταφανή απουσία οιοδήποτε βάσιμου νομικού επιχειρήματος από πλευράς της για την αντίκρουση της προσφυγής μας.

Εξάλλου, ομοίως αβάσιμη είναι και η επικαλούμενη από την εταιρεία ... συρρίκνωση των δικονομικών δικαιωμάτων της, διότι δήθεν με την κοινοποίηση από την αναθέτουσα αρχή σε αυτή της προσφυγής μας στις 8.10.2020 έχασε το 20% του χρόνου που θα είχε προκειμένου να συντάξει την παρέμβασή της, αφού, όπως προαναφέρθηκε, η προθεσμία εκκινεί από την κοινοποίηση και συνεπώς ουδόλως απώλεσε τα δικονομικά της δικαιώματα και η δεύτερη ως άνω παρεμβαίνουσα.

Η ... επικαλείται ότι δήθεν «εκμεταλλευτήκαμε» τη νομοθεσία (συγχωρούμενη για την αδόκιμη έως και προσβλητική έκφραση ως μη γνωρίζουσα επαρκώς την ελληνική γλώσσα), πλην όμως το μόνο που ισχύει είναι ότι με την προσφυγή μας ζητούμε να εφαρμοστεί η νομοθεσία αυτή που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσα στους κανόνες της νομοθεσίας αυτής, προέχουσα θέση -ως εγγυητής της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων- έχει η αρχή της τυπικότητας που επιβάλλει στους διαγωνιζομένους και την αναθέτουσα αρχή να τηρούν απαρέγκλιτα τους όρους της Διακήρυξης.

Αντιθέτως, δε, με τα προβαλλόμενα στην παρέμβαση, το συμφέρον του Δημοσίου και του Έλληνα φορολογούμενου κατ' επέκταση κινδυνεύει, μόνο από την τυχόν παράνομη αποδοχή των προσφορών που αποκλίνουν πολλαπλώς και ουσιωδώς από την κείμενη νομοθεσία και τη διακήρυξη του διαγωνισμού.

Τέλος, η ειδική αναφορά ότι είναι δήθεν «σαθρή» η επιχειρηματολογία μας ότι ο νόμος απαιτεί, όπου αυτό είναι απαραίτητο, επίσημη μετάφραση των προσκομιζόμενων δικαιολογητικών, καθώς άνευ άλλου και χωρίς την ανάγκη αποδείξεως δισεκατομμύρια ... και ..., συγκεκριμένα, γνωρίζουν αγγλικά αλλά και ελληνικά, και ότι η ακριβής μετάφραση κειμένων τον 21^ο αιώνα είναι θέμα δευτερολέπτων, μάλλον μέσω κάποιας διαδικτυακής εφαρμογής, εκτός του ότι αποδεικνύει ότι δεν γνωρίζει τη νομοθεσία των δημόσιων διαγωνισμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επιβεβαιώνει και την προχειρότητα ως προς τη σύνταξη και προσκόμιση των δικαιολογητικών της αλλά και το ότι βασίστηκε ως προς την κατανόηση των ελληνικών κειμένων του διαγωνισμού σε αμφιβόλου ποιότητας μεταφράσεις και όχι σε επίσημα κείμενα από αποδεδειγμένους επαρκείς γνώστες της ελληνικής, υπογράφοντας ακόμα και δεσμευτικές υπεύθυνες δηλώσεις αγνοώντας το ακριβές περιεχόμενό τους».

17. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 253 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...] Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[...]». Το, δε, άρθρο 91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη

συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102. δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης. ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων. στ) Προσφορά υπό αίρεση. [...]». Τέλος, το άρθρο 310 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» προβλέπει ρητώς ότι « 1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, όπως ιδίως παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της

προσφοράς από τα υποδείγματα που θεσπίζονται με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά το πρώτο εδάφιο δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για τον αναθέτοντα φορέα, εάν επίκειται αποκλεισμός του προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

17. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα

της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

18. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣτΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

19. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

20. Επειδή, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000). Κατά τα παγίως, δε, κριθέντα, αποκλεισμός τεχνικής προσφοράς προβλέπεται μόνο στην περίπτωση απόκλισης από τους απαράβατους όρους της διακήρυξης, ως τέτοιοι, δε, νοούνται στο σύνολό τους οι τεχνικές προδιαγραφές.

21. Επειδή, οι σχετικοί όροι της διακήρυξης ορίζουν αυτολεξεί τα εξής *«ΤΕΥΧΟΣ 2 ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ...ΑΡΘΡΟ 6. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ... 5. Η συμμετοχή στο διαγωνισμό προϋποθέτει και αποτελεί τεκμήριο ότι κάθε οικονομικός φορέας έχει λάβει πλήρη γνώση και έχει αποδεχθεί ανεπιφύλακτα το σύνολο των όρων που περιλαμβάνονται στα τεύχη δημοπράτησης.. ΑΡΘΡΟ 9. ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ*

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ.. 4. Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται κατ' επιλογή του Οικονομικού Φορέα/Αναδόχου από ένα ή περισσότερους εκδότες της παραπάνω παραγράφου, ανεξαρτήτως του ύψους τους.

Εάν η εγγύηση έχει εκδοθεί από αλλοδαπό πιστωτικό ίδρυμα, μπορεί να συνταχθεί σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή η εγγύηση συνοδεύεται απαραίτητα από μετάφραση στην ελληνική γλώσσα.. ΑΡΘΡΟ 10. ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Κάθε υποβαλλόμενο στοιχείο και έγγραφο που αναρτάται στο σύστημα, πρέπει να είναι:

- σε μορφή .pdf και
- ψηφιακά υπογεγραμμένο από στέλεχος που δεσμεύει τον Οικονομικό Φορέα.

1. Οι ενδιαφερόμενοι Οικονομικοί Φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα της cosmoONE χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο <https://register.markets.ite.gr>.

Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς δεν έχουν την υποχρέωση να υπογράφουν τα δικαιολογητικά του παρόντος με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αλλά μπορεί να τα αυθεντικοποιούν με οποιοδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Στις περιπτώσεις αυτές η προσφορά συνοδεύεται με υπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι, στη χώρα προέλευσης δεν προβλέπεται η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής ή ότι, στη χώρα προέλευσης δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Οι προσφορές και τα περιλαμβανόμενα σε αυτές στοιχεία, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Ειδικά, τα τεχνικά φυλλάδια και άλλα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς μπορεί να είναι μόνο στην αγγλική γλώσσα.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά στα αγγλικά, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί στα αγγλικά, επικρατεί η ελληνική έκδοση. Τυχόν προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα.

Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα. Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5.10.1961, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188).

Ειδικά τα αλλοδαπά ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο.

Τα λοιπά αποδεικτικά, τα οποία αποτελούν ιδιωτικά έγγραφα, μπορεί να γίνονται αποδεκτά και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

3. Η επικοινωνία με την Εταιρεία, καθώς και η επικοινωνία μεταξύ της Εταιρείας και του Αναδόχου, γίνονται είτε στην ελληνική είτε στην αγγλική γλώσσα. . . ΑΡΘΡΟ 11. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ... Β. Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα:

Κάθε οικονομικός φορέας πρέπει να αποδεικνύει την ικανότητά του για να προσφέρει το ζητούμενο υλικό σύμφωνα με τους όρους και τις απαιτήσεις της Διακήρυξης.

Ο Οικονομικός Φορέας πρέπει :

1. Να έχει προμηθεύσει τα τελευταία πέντε (5) χρόνια τουλάχιστον πεντακόσιους (500) τόνους υλικό/εξοπλισμό, όμοιου τύπου με αυτό - της παρούσας Διακήρυξης, ο οποίος να έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί ικανοποιητικά χωρίς προβλήματα τα τελευταία δύο (2) χρόνια.

Το παραπάνω κριτήριο πρέπει να πληροί είτε ο Οικονομικός Φορέας, είτε ο κατασκευαστής του υλικού/εξοπλισμού.

2. Να διαθέτει Πιστοποίηση κατά ISO 9001 για το προσφερόμενο υλικό/εξοπλισμό.

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

3. Να διαθέτει Πιστοποίηση κατά ISO 9001 για το εργοστάσιο κατασκευής του υλικού/εξοπλισμού.

Σε περίπτωση που ο διαγωνιζόμενος Οικονομικός Φορέας δεν είναι ο κατασκευαστής, αλλά εμπορικός Οίκος που προσφέρει εξοπλισμό δόκιμου κατασκευαστή, οι παραπάνω πιστοποιήσεις κατά ISO 9001 πρέπει να καλύπτονται από τον κατασκευαστή του υλικού/εξοπλισμού

4. Να διαθέτει Πιστοποίηση συμμόρφωσης κατά EN 1090-1 που να πιστοποιεί κλάση εκτέλεσης (execution class) EXC3.

Γ. Οικονομική και Χρηματοοικονομική επάρκεια

Οι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να διαθέτουν μέσο γενικό ετήσιο κύκλο εργασιών των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων μεγαλύτερο ή ίσο τουλάχιστον με τον προϋπολογισμό κάθε είδους του Αντικειμένου της Σύμβασης που θα προσφέρει, χωρίς την προαίρεση.

Σε περίπτωση ένωσης/κοινοπραξίας Οικονομικών Φορέων, τα μέλη της δύνανται να πληρούν αθροιστικά τα κριτήρια των παραγράφων Β και Γ, πλην των κριτηρίων για τα οποία ρητά υπάρχει διαφορετική απαίτηση.

Η μη ικανοποίηση των ανωτέρω κριτηρίων επιλογής (Α, Β και Γ) αποτελεί λόγο απόρριψης της προσφοράς.... ΑΡΘΡΟ 13. ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Το δικαίωμα συμμετοχής και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 6 και 11 της παρούσας, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου και κατά τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 17 της παρούσας.. ΑΡΘΡΟ 14. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Η προσφορά των οικονομικών φορέων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους:

I. υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Τεχνική Προσφορά» και

II. υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω:

I. Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» πρέπει - επί ποινή αποκλεισμού - να περιέχει τα ακόλουθα:

1. *Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής*

Κατά την υποβολή προσφορών οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα της Εταιρείας και τα καθοριζόμενα στο άρθρο 9 της παρούσας... ΑΡΘΡΟ 14. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ...I. Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» πρέπει - επί ποινή αποκλεισμού - να περιέχει τα ακόλουθα: 1. *Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής*

Κατά την υποβολή προσφορών οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα της Εταιρείας και τα καθοριζόμενα στο άρθρο 9 της παρούσας.

2. *Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έντυπο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)*

Κατά την υποβολή προσφορών οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω Οικονομικός Φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:...[...] Γ. Αξιολόγηση προσφορών.....III Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών

Ο Αναθέτων Φορέας μπορεί, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, να καλέσει τους Οικονομικούς Φορείς, μέσω του ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ, να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής τους προσφοράς, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης.

Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους Υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από τον Αναθέτοντα Φορέα, δεν λαμβάνεται υπόψη.

Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά τα ανωτέρω δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το εν λόγω υλικό/εξοπλισμό, η Εταιρεία απαιτεί από τους Οικονομικούς Φορείς να εξηγήσουν, αποστέλλοντας μέσω της επικοινωνίας του συστήματος και εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της Εταιρείας, την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά. ii) Τεύχος 6 Γενικοί όροι της διακήρυξης « 3.1 ΓΛΩΣΣΑ

3.1.1 Η επίσημη γλώσσα της παρούσας σύμβασης είναι η ελληνική, η οποία είναι δεσμευτική και καθοριστική για όλα τα θέματα που συνδέονται με το νόημα ή την ερμηνεία αυτής. Όλα τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα εκτός από τα τεχνικού περιεχομένου έγγραφα, όπως τα σχέδια, οι πίνακες και τα διαγράμματα τα οποία δύναται να συνταχθούν και στα Αγγλικά. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, μετά από σχετικό αίτημα της Εταιρείας, να τα μεταφράσει στην ελληνική γλώσσα, με δικά του έξοδα.

3.1.2 Στην περίπτωση που έγγραφα του Διαγωνισμού είναι και σε άλλη γλώσσα πέραν την Ελληνικής, είναι αποκλειστικά προς ενημέρωση των διαγωνιζόμενων και δεν έχουν καμία ισχύ. Ρητά συμφωνείται ότι σε περίπτωση ασυμφωνίας αυτών υπερισχύει το ελληνικό κείμενο.».

22. Επειδή λόγοι που αφορούν τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού προβάλλονται ανεπικαίρως στο παρόν στάδιο κι επομένως απαραδέκτως (βλ. ΣΤΕ 2770/2013, 5690/1996, 964/1998 Ολομ., 966/1998 Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008, 1667/2011 Ολομ., 3952/2011, 2137/2012, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99, σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C-327/00, σκέψεις 32 έως 66).

23. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, *Ελληνικό*

διοικητικό δίκαιο, 5η έκδοση, *ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ*, 1996, σελ, 319).

24. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και, της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191).

25. Επειδή, επομένως, κρίσιμη είναι η διαφοροποίηση και υπό αυτή την έννοια η αποφυγή της σύγχυσης της διακριτικής ευχέρειας με την ερμηνεία ενός κανόνα δικαίου, που οφείλει να κάνει η Διοίκηση, η οποία συνίσταται στην εξακρίβωση, με τη χρήση των διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, με επικρατέστερες πέραν της γραμματικής, την συστημική - υπό την έννοια της ένταξης της επίμαχης διάταξης σε ένα πλέγμα διατάξεων - και την τεολογική, του ποια πραγματικά αρμοδιότητα παρέχει ο κανόνας δικαίου στο διοικητικό όργανο και καταλήγει στην υιοθέτηση μιας και μόνης άποψης. Αντιστοίχως, διαφοροποιείται η διακριτική ευχέρεια της απλής διαπίστωσης της συνδρομής των πραγματικών ή νομικών καταστάσεων, που συνιστούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η οποία δύναται να είναι θετική ή αρνητική, σωστή ή λανθασμένη. Στην περίπτωση αυτή, το διοικητικό όργανο έχει απλώς αρμοδιότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη των στοιχείων, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση συνθέτουν ορισμένη πραγματική ή νομική κατάσταση, για να κρίνει, εάν υπάρχει η προϋπόθεση εφαρμογής ενός απρόσωπου κανόνα δικαίου με την έκδοση της σχετικής πράξης δεδομένου ότι η διαπίστωση της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων είναι αναγκαία για την άσκηση της δέσμιας αρμοδιότητας. (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 140).⁶⁴ Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 2098/2013, ΣΤΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003).

26. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, στο παρόν στάδιο της αξιολόγησης η αναθέτουσα αρχή, κατ' αρχήν κατά δέσμια αρμοδιότητα κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης (Διακήρυξης) στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας, ομοίως, κατά δέσμια αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης. Έχει, δε, έτι περαιτέρω, κριθεί (ΕΛΣυν 524/2012 Τμ. VI), ότι η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί νομίμως να απορρίψει προσφορά που, σε κάθε περίπτωση, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διακήρυξης, στηριζόμενη σε λόγους, οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν λόγω διακήρυξη και προβάλλονται μετά την υποβολή της προσφοράς αυτής (ΣΤΕ ΕΑ 179/2009, 61/2011, υπόθ. C-6/05 ΔΕΚ, απόφ. της 14.6.2007).

27. Επειδή ως διδάγματα της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων, ή την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των αποδεικτικών μέσων, που προσκομίστηκαν (ΟΛΑΠ 8/2005, ΣΤΕ 414/2006, ΔΕφ Θεσ. 2632/2015).

28. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια «του ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «*Στη σκέψη 42 της αποφάσεως SIAC Construction (C-19/00, EU:C:2001:553), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια*» (βλ.

Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια υπεισέρχεται όταν το Δικαστήριο υπολαμβάνει συγκεκριμένη συμπεριφορά επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνειακής οφειλής το ΔΕΕ έκρινε ότι *«Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα, αναφέρεται στη συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία»* [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΡΙ) σκ. 71].

29. Επειδή, επομένως, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση Pippo Pizzo, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τηρήσεως από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών Δικαστηρίων).

30. Επειδή, καταρχήν η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στερείται κύρους η υπογραφή του κατά περίπτωση ΕΕΕΣ μίας έκαστης εκ των παρεμβαινουσών, οι νόμιμοι εκπρόσωποι των οποίων, εφόσον μάλιστα έχουν συμπληρώσει συγκεκριμένα πεδία στην αγγλική γλώσσα, δεν γνωρίζουν την ελληνική στην οποία είναι συντεταγμένο το υποβληθέν ΕΕΕΣ.

31. Επειδή, δυνάμει του άρθρου 367 του Ν. 4412/2016 ο οικείος σχηματισμός της ΑΕΠΠ δεσμεύεται από τους κατά περίπτωση προβαλλόμενους ισχυρισμούς ως προβάλλονται.

32. Επειδή, τόσο η θεωρία όσο και η νομολογία δέχονται την εφαρμογή στην διοικητική δίκη του βάρους απόδειξης από αντικειμενική άποψη (βάρος απόδειξης «υπό αντικειμενική έννοια»), δοθέντος ότι η εφαρμογή του έχει πάντοτε ως αφετηρία τη λειτουργία του κανόνα δικαίου. Το αντικειμενικό βάρος αποδείξεως δίνει διέξοδο όταν, παρά τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, παραμένουν αμφιβολίες ως προς την αλήθεια των πραγματικών περιστατικών, και συνεπώς κάποιος από τους διαδίκους πρέπει να φέρει τον κίνδυνο του *non liquet*, δηλαδή του γνωστικού αδιεξόδου του δικαστή. Δεδομένου, δε, ότι δικαστής (ο εφαρμοστής του δικαίου) δεν επιτρέπεται να αρνηθεί την έκδοση απόφασης, η δικαστική του διάγνωση στηρίζεται τότε στους κανόνες του αντικειμενικού βάρους αποδείξεως, εκδίδει δηλ. μια απόφαση σύμφωνα με το βάρος αποδείξεως (Beweislastentcheidung). Οπότε η περίπτωση του *non liquet* εξομοιώνεται κατά πλάσμα δικαίου με την περίπτωση της μη αποδείξεως του ισχυρισμού (Δημήτριος Γ. Ράικος, «Τα γνωσιολογικά θεμέλια της απόφασης του διοικητικού δικαστή», Ανάπτυπο από το περιοδικό «Διοικητική Δίκη», τόμος ΙΖ', τεύχος 3ο, 2015, Εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 583 επ.).

33. Επειδή, η απαίτηση να δηλώνει ο υπογράφων ότι γνωρίζει επαρκώς την ελληνική ή/και την αγγλική γλώσσα, προβλέπεται μόνο στο αρθρ. 36 παρ. 2γ του Ν. 4194/2014 (Κώδικας Δικηγόρων) για τους μεταφράζοντες δικηγόρους, οι, δε, προβαλλόμενοι ισχυρισμοί με έρεισμα το Συμβολαιογραφικό Κώδικα προβάλλονται αλυσιτελώς εν προκειμένω και επομένως απαραδέκτως.

34. Επειδή, η προσφεύγουσα οφείλει να διατυπώσει εναργώς όλους αυτούς τους ισχυρισμούς που δύνανται να στηρίξουν επαρκώς το αίτημά της και να προσκομίσει έγγραφα και στοιχεία προς απόδειξη των όσων επικαλείται. Εν προκειμένω, ωστόσο, η μονομερής διατύπωση αμφιβολιών από την πλευρά της προσφεύγουσας, δεν αίρει την νόμιμη υπογραφή της υπό κρίση υπεύθυνης δήλωσης, η, δε, συμπλήρωση συγκεκριμένων πεδίων στην αγγλική συνιστά ένδειξη αλλά ουδόλως αποτελεί κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας απόδειξη περί μη γνώσης – εν τοις πράγμασι ανάγνωσης – της ελληνικής γλώσσας. Από, δε, την πάγια νομολογία η ακύρωση δήλωσης βουλήσεως λόγω απάτης, πλάνης ή απειλής, επί τη βάση των διατάξεων των

άρθρων 177-9, 200 και 288 του ΑΚ (βλ. ΑΠ 110/2019, 1283/2018) απαιτεί πλήρη απόδειξη των στοιχείων που την θεμελιώνουν. Σε κάθε, δε, περίπτωση λόγω επίκλησης στοιχείων που αφορούν την πλήρη γνώση του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης και των σχετικών συνεπειών του Νόμου επί τη βάση των διατάξεων περί ψευδούς δήλωσης, η προσφεύγουσα παραλείπει να αναφέρει τους λόγους που προσφέρουν έρεισμα διακινδύνευσης της επέλευσης των συνεπειών της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986 ως ισχύει (βλ. ΑΠ 148/2019), καθιστώντας τον συγκεκριμένο προβαλλόμενο λόγο αορίστως κι επομένως απαραδέκτως προβαλλόμενο.

35. Επειδή, με τον έβδομο λόγο η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεδομένου ότι νόμισμα του διαγωνισμού είναι το ευρώ θα έπρεπε και οι προσκομιζόμενοι ισολογισμοί να αποδίδουν τα οικονομικά μεγέθη σε ευρώ και όχι σε τουρκικές λίρες, ως συμβαίνει με την δεύτερη παρεμβαίνουσα - για την προσφορά της οποίας επικαλείται και αοριστία λόγω μη αναφοράς συγκεκριμένου νομίσματος σε κάποιους υποβληθέντες πίνακες - ή σε κινέζικα γουάν, κατά την προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας. Εξάλλου, υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι δεν δύναται να προβαίνει σε μετατροπές ισοτιμίας ο αναθέτων φορέας με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμων προσφορών.

36. Επειδή, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας- αληθής υποτιθέμενος - θα απέβαινε σε υπέρμετρο περιορισμό του διαμορφούμενου ανταγωνισμού, υπαγορεύοντας την δυνατότητα συμμετοχής στον εν θέματι διαγωνισμό, μόνο των οικονομικών φορέων, που καταρτίζουν κατά το εγχώριο κανονιστικό πλαίσιο ισολογισμούς σε ευρώ, αν και πρόκειται για διεθνή διαγωνισμό.

37. Επειδή, η διαγραφόμενη με τις διατάξεις του άρθρου 102 διαδικασία δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή ήταν απαραίτητη βάσει ρητών και με σαφήνεια διατυπωθέντων όρων της διακήρυξης, ούτε να οδηγήσει στην τροποποίηση υποβληθείσας προσφοράς (πρβλ. αποφ. ΔΕΕ της 29ης.3.2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, σκ. 40, της 11ης.5.2017, Archus και Gama, C-131/16, σκ. 31, της 4ης.5.2017, C 387/14, Esaprojektsp. z o.o. κατά WojewództwoŁódzkie, σκ. 37-40).

38. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

39. Επειδή, όπως ορθώς υπολαμβάνει η προσφεύγουσα, κρίσιμη είναι η ισοτιμία των δύο νομισμάτων και δη κατά τον χρόνο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, ωστόσο, η ανεύρεση της ισοτιμίας δεν είναι ιδιαίτερος δυσχερής (βλ. www.oanda.com), ενώ σε κάθε περίπτωση, είναι θεμιτή, κατά τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα, η αναζήτηση με διευκρινιστικό ερώτημα του αναθέτοντος φορέα προς τον οικονομικό φορέα της ισοτιμίας ή/και απόδοσης των οικονομικών μεγεθών σε ευρώ. Επομένως, ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής ως προς την βασική αιτίαση, απορρίπτεται ως αβάσιμος.

40. Επειδή, όσον αφορά τον τελευταίο ισχυρισμό του έβδομου λόγου προσφυγής, ως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα επικαλούμενη το άρθρο 14 παρ. 4 της διακήρυξης, και δεν αντικρούεται από τον αναθέτοντα φορέα, η

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

πρώτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υποβάλει κατά παράβαση σαφούς όρου της διακήρυξης τις οικονομικές καταστάσεις του έτους 2016. Επομένως, ως προς τον εν λόγω ισχυρισμό ο εν θέματι λόγος κρίνεται αποδεκτός ως βάσιμος.

41. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ακυρωτέα λόγω αποδοχής των προσφορών των παρεμβαινουσών, οι οποίες εμπεριέχουν έγγραφα μη μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα.

42. Επειδή, ο αναθέτων φορέας χαρακτηρίζει τα στοιχεία του ΕΕΕΣ που αφορούν την τεχνική ικανότητα αλλά και τα επιμέρους έγγραφα υποστήριξης αυτής, ως τεχνικά στοιχεία των οποίων η υποβολή δύναται να είναι στην αγγλική γλώσσα.

43. Επειδή, από τη νομολογία του ΔΕΕ προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να τροποποιήσει, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθέσεως, το περιεχόμενο των βασικών όρων του διαγωνισμού, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι τεχνικές προδιαγραφές καθώς και τα κριτήρια αναθέσεως, και στους οποίους έχουν καλόπιστα στηριχθεί οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες για να αποφασίσουν εάν θα υποβάλουν προσφορά ή εάν, αντιθέτως, δεν θα λάβουν μέρος στη διαδικασία συνάψεως της σχετικής συμβάσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Μαΐου 2012, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C 368/10, EU:C:2012:284, σκέψη 55, και της 16ης Απριλίου 2015, Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, σκέψεις 27 έως 29). Πάντως, από τα ανωτέρω δεν συνάγεται ότι οποιαδήποτε τροποποίηση της συγγραφής υποχρεώσεων μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού θα ήταν, καταρχήν και σε κάθε περίπτωση, μη επιτρεπόμενη. Ως εκ τούτου, η αναθέτουσα αρχή έχει κατ' εξαίρεση τη δυνατότητα διορθώσεως ή συμπληρώσεως των δεδομένων της συγγραφής υποχρεώσεων των οποίων απαιτείται η απλή διευκρίνισή τους ή προς τον σκοπό της διορθώσεως πρόδηλων εκ παραδρομής λαθών, υπό την επιφύλαξη ότι ενημερώνει σχετικά το σύνολο των προσφερόντων (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40). Πρέπει επίσης να επιτρέπεται στην ως άνω αναθέτουσα αρχή να προβαίνει σε ορισμένες τροποποιήσεις της συγγραφής υποχρεώσεων, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των αρχών της

απαγορεύσεως των διακρίσεων και της ίσης μεταχειρίσεως καθώς και της υποχρεώσεως διαφάνειας. Η απαίτηση αυτή σημαίνει, πρώτον, ότι οι σχετικές τροποποιήσεις, καίτοι μπορεί να είναι σημαντικές, δεν πρέπει να είναι τόσο ουσιώδεις ώστε θα είχαν προσελκύσει δυνητικούς προσφέροντες οι οποίοι, σε περίπτωση που δεν υφίσταντο οι τροποποιήσεις αυτές, δεν θα ήταν σε θέση να υποβάλουν προσφορά. Τούτο θα ίσχυε πιθανώς, μεταξύ άλλων, οσάκις οι τροποποιήσεις καθιστούν τη σύμβαση αισθητά διαφορετική, ως εκ της φύσεώς της, από τη σύμβαση όπως αυτή είχε οριστεί αρχικώς. Δεύτερον, η εν λόγω απαίτηση συνεπάγεται ότι οι τροποποιήσεις αυτές πρέπει να αποτελούν αντικείμενο επαρκούς δημοσιότητας, κατά τρόπον ώστε να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και έχοντες τη συνήθη επιμέλεια δυνητικούς προσφέροντες η δυνατότητα να λάβουν γνώση των τροποποιήσεων αυτών υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και κατά το ίδιο χρονικό σημείο. Τρίτον, η ίδια απαίτηση προϋποθέτει επιπροσθέτως, αφενός, ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις πρέπει να έχουν επέλθει πριν από την εκ μέρους των προσφερόντων υποβολή των προσφορών, και, αφετέρου, ότι η προθεσμία για την υποβολή των εν λόγω προσφορών πρέπει να παρατείνεται όταν οι τροποποιήσεις αυτές είναι σημαντικές, ότι η διάρκεια της παρατάσεως αυτής πρέπει να αποτελεί συνάρτηση της σπουδαιότητας των εν λόγω τροποποιήσεων και ότι η εν λόγω διάρκεια πρέπει να είναι επαρκής ώστε να παρέχεται στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς η δυνατότητα να προσαρμόσουν συνακολούθως την προσφορά τους (... αλλά και προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως E. Sharpston σχετικά με την εν λόγω υπόθεση).

44. Επειδή, η πρώτη παρεμβαίνουσα έχει υποβάλει μεταξύ άλλων άνευ μετάφρασης στην ελληνική γλώσσα τα εξής αρχεία: α) καταθετήριο ως εγγυητική επιστολή συμμετοχή (αρχείο 5. Bd-bond-deposit-record) στην κινέζικη και αγγλική γλώσσα, β) το πεδίο IV Γ του ΕΕΕΣ που αφορά τον τεχνικό εξοπλισμό και τα μέτρα εξασφάλισης ποιότητας συμπληρωμένο στην αγγλική, γ) δύο ηλεκτρονικά αρχεία που αφορούν παραδόσεις πενταετίας τουλάχιστον 500 τόνους όμοιου τύπου υλικού, στην αγγλική γλώσσα, δ) πιστοποιητικό ISO 9001 στην αγγλική και κινέζικη γλώσσα, ε) δήλωση συμμόρφωσης κατά N 1090-1 στην αγγλική γλώσσα, στ) πιστοποιητικό

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO 14001 στην κινέζικη και αγγλική γλώσσα.

45. Επειδή, η δεύτερη παρεμβαίνουσα έχει υποβάλει μεταξύ άλλων άνευ μετάφρασης στην ελληνική γλώσσα τα εξής αρχεία: α) το πεδίο IV Γ του ΕΕΕΣ που αφορά τον τεχνικό εξοπλισμό και τα μέτρα εξασφάλισης ποιότητας συμπληρωμένο στην αγγλική, γ) δύο ηλεκτρονικά αρχεία που αφορούν παραδόσεις πενταετίας τουλάχιστον 500 τόνους όμοιου τύπου υλικού, στην αγγλική γλώσσα, δ) πιστοποιητικό ISO 9001 στην αγγλική και ... γλώσσα, ε) δήλωση συμμόρφωσης κατά N 1090-1 στην αγγλική και ... γλώσσα, στ) πιστοποιητικό περιβαλλοντικής διαχείρισης EN ISO 14001 στην ... και αγγλική γλώσσα.

46. Επειδή, ωστόσο, η έννοια των τεχνικών στοιχείων της προσφοράς προσιδιάζει σε στοιχεία καταρχήν της τεχνικής προσφοράς που διαφοροποιούνται από το περιεχόμενο του φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής, κατά τρόπο που το ΕΕΕΣ που αποτελεί το κατεξοχήν έγγραφο του φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής να πρέπει να υποβάλλεται συλλήβδην στην ελληνική γλώσσα ή συνοδευόμενο από επίσημη μετάφραση στην ελληνική. Εξάλλου, και ειδικώς το αντικείμενο προκαταρκτικής απόδειξης ή απόδειξης των προϋποθέσεων συμμετοχής υποψηφίου, και τα συναφή έγγραφα, ως επί παραδείγματι τα πιστοποιητικά ISO, δεν συνιστούν – εκτός διαφορετικής ρητής πρόβλεψης στη διακήρυξη - τεχνικής φύσης έγγραφο ή/και πληροφορία ως έχει άλλωστε παγίως κριθεί (βλ. ενδεικτικά ΕΑ ΣΤΕ 291/2019). Επομένως, αβασίμως προβάλλει ο αναθέτων φορέας ότι λόγω της φύσης τους ορθώς ελήφθησαν υπόψη ως παραδεκτά τα ως αναφερθέντα, καταρχήν, μη μεταφρασμένα έγγραφα από μία έκαστη εκ των παρεμβαινουσών.

47. Επειδή, αλυσιτελώς προβάλλουν οι παρεμβαίνουσες την αδυναμία τους να ανταποκριθούν επί των προβαλλόμενων ισχυρισμών της προσφεύγουσας λόγω της σύντομης προθεσμίας προς άσκηση παρέμβασης, επισημαίνοντας ότι σε κάθε περίπτωση η προθεσμία αφορμάται από την πραγματική γνώση του περιεχομένου της προσφυγής. Ομοίως, αλυσιτελώς προβάλλουν το γεγονός ότι οι προσφορές του είναι οικονομικότερες ενώ στο

βαθμό που εγείρουν ζήτημα δημοσίου συμφέροντος ο ισχυρισμός είναι απορριπτέος ως προβαλλόμενος εκ συμφέροντος τρίτου.

48. Επειδή, το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 προβλέπει στην παρ. 2 ως ενδεικτικές περιπτώσεις πρόδηλου σφάλματος τις παραδρομές στις μεταφράσεις, με την ειδική λεκτική αποτύπωση *«πλημμελής σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74), μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων γεγονός που πασιφανώς διαφοροποιείται από την έλλειψη σχετικής μετάφρασης»*.

49. Επειδή, ωστόσο, ο ως άνω όρος δεν εμπεριέχει την παντελή έλλειψη μετάφρασης του κειμένου και κατ' επέκταση σε κάθε περίπτωση η υποβολή μη μεταφρασμένου δικαιολογητικού πλήττει την νομιμότητα της υποβολής του επίμαχου εγγράφου.

50. Επειδή, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος του άρθρου 102 και του άρθρου 18 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι

έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να καλέσουν κατ' άρ. 102 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί υπό προϋποθέσεις η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ). Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι η πλημμέλεια που αναφέρεται ανωτέρω, θα πρέπει να δημιουργεί αντικειμενικώς αμφισημία σε συγκεκριμένο όρο ή προδιαγραφή άλλως θα πρέπει να είναι ικανή να δημιουργήσει στον επαρκώς ενημερωμένο υποψήφιο δικαιολογημένη αμφιβολία ως προς την ορθή διαμόρφωση της προσφοράς του, κατά τρόπο που να καθίσταται επιβεβλημένη η επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και συνεπεία αυτής υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καλέσει τον υποψήφιο ανάδοχο δυνάμει του άρθρου 102 παρ. 5 για διευκρίνιση ή συμπλήρωση της προσφοράς του (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 393/2019).

51. Επειδή, η προσέγγιση της προβληματικής της δυνατότητας διόρθωσης, συμπλήρωσης, διευκρίνισης, κλπ. των προσφορών διέπεται από μια περιπτωσιολογική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του τελευταίου να ισορροπήσει ανάμεσα στην τήρηση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, από τη μια μεριά, και της σκοπιμότητας να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να πετύχουν, τη βέλτιστη λύση για την ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών σε αγαθά και υπηρεσίες, από την άλλη (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία, Εκδ. Σάκκουλα, 2018, σελ. 953, Ε. Βλάχου). Επομένως, είναι προφανές ότι η διαδικασία του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 εφαρμόζεται κατά το στάδιο αξιολόγησης με σκοπό τη διάσωση

όσων προσφορών δύναται να σωθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές. Περαιτέρω, η εν λόγω υποβολή αιτήματος προς διευκρίνιση δέον είναι απευθύνεται αφού λάβει γνώση του συνόλου των προσφορών η αναθέτουσα αρχή (ΔΕΚ, Απόφαση της 27.11.2001, υποθέσεις C-285/99, C286/99, Lombardini και Mantovani, σκ. 51 και 53.), περιλαμβάνοντας όλα τα σημεία της προσφοράς που κρίνονται ανακριβή, πράγμα που σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει την προσφορά λόγω ασάφειας που δεν αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω αίτησης (... κατά ..., σκ. 44.).

52. Επειδή περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

53. Επειδή, επομένως, σε κάθε περίπτωση η υποβολή το πρώτον μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής μετάφρασης κειμένου, θα συνιστούσε – κατά τα ορθώς προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα ανεπίτρεπτη τροποποίηση της οικείας προσφοράς (βλ. Δ.Εφ. Χανίων 13/2019 σκ. 14, βλ. Δεφ Χαν 10/2019, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 30/2019, ΑΕΠΠ 702/2019, 668/2019, 242/2019, 36/2019). Επομένως, ο σχετικός προβαλλόμενος λόγος παρίσταται βάσιμος.

Αριθμός απόφασης: 1554 /2020

54. Επειδή, η αποδοχή των ανωτέρω λόγων, επί των οποίων ερείδεται αυτοτελώς η απόρριψη της προσφοράς έκαστης παρεμβαίνουσας, καθιστά αλυσιτελή την εξέταση των λοιπών λόγων, καθώς ακόμη και η απόρριψή τους συλλήβδην ουδόλως δύναται να αναιρέσει την δέσμια υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής κατά τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα να απορρίψει τις προσφορές των παρεμβαινουσών (βλ.ΣΤΕ 308/2020).

55. Επειδή, εκ των ως άνω προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και οι παρεμβάσεις να απορριφθούν.

56. Επειδή σε συνέχεια των ανωτέρω το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 Ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που κρίνει αποδεκτές τις προσφορές των παρεμβαινουσών.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου (κωδικός ...), ύψους 15.000,00 ευρώ στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 13 Νοεμβρίου 2020 και εκδόθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2020 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ